

VÉGET NEM ÉRŐ TÖRTÉNET

Meghökkenő mesék

Kiszámíthatatlan történetek, váratlan fordulatok

Az adott szálig: **XII/2. A tizenkettes elosztó — Szabályozott felderítés**

1. A tökéletes műtárgy

Meghökkentő mesélő

Mr. Henderson évtizedek óta gyűjtötte a különlegességeket, de a félhomályos antikvárium hátsó szobájában lapuló, megviselt fadoboz azonnal felkeltette a figyelmét. Az idős kereskedő óva intette tőle: „Ez nem egy egyszerű tárgy, sir. Ez a döntéseit tükrözi vissza.” Henderson csak elbizakodottan elmosolyodott, felpattintotta a rézkapcsot, és belenézett. Abban a pillanatban a szobában megállt a levegő, és rádöbrent, hogy a csapda már régen bezárult mögötte...

2. I/1. A fadoboz rekurziója — A döntések súlya

Meghökkentő mesélő

A doboz belső bélése bársony helyett közönséges, használt csomagolópapírból készült, közepén pedig egy apró, viaszból formázott figura ült. A bábu a megszólalásig hasonlított Hendersonra: ugyanazt a mintás gomblyukú zakót viselte, és a kezei között egy mikro-méretű, pontos mását tartotta ugyanezen fadoboznak.

Az idős kereskedő nyugodtan hátralépett a homályos polcok közé, és halk koppanással kitöltött egy csésze kihűlt kamillateát.

– Megmondtam, sir. A döntései tiszta képe – mondta szárazon, majd vett egy apró kortyot.

Henderson habozott, de az elbizakodottsága még mindig erősebb volt a józan észnél. Utána nyúlt, és óvatosan megérintette a figura fejét. A viasz kellemetlenül meleg volt, mintha lázas bőr lett volna. Abban a szent pillanatban, ahogy az ujjá hozzáért, Henderson saját koponyájában éles, lüktető fájdalom hasított végig.

A viaszbábu lassan felemelte a saját apró dobozát, és kipattintotta annak rézkapcsát. Odabent egy még kisebb, gombostűfejnyi Henderson-minta lapult, ami éppen akkor nyúlt a saját mini-dobozához.

– Ez... ez valami optikai trükk? – nyögte Henderson, miközben a homlokán hideg verejtékcseppek gyűltek össze.

– Dehogy – rázta a fejét a kereskedő. – Csupán az oka és a következménye. Ön ma reggel elfelejtette megöntözni a felesége páfrányát, és túllépte a sebességkorlátozást a

Fő utcán. A végtelen rekurzió elkerülhetetlen, ha az ember figyelmetlen.

A doboz fedele ekkor hirtelen, fémes csattanással lezárult, pontosan rászorulva Henderson jobb mutatóujjára. A bolt sötét sarkából ekkor egy nehéz, láncos óra ketyegése szűrődött ki.

3. 1/2. A mechanikus kelepce – A józan ész illúziója

Meghökkenítő mesélő

Henderson káromkodva igyekezett kiszabadítani a csapdába esett ujját, de a fadoboz meglepő súllyal horgonyzott le a tömör tölgyfa asztalon. A szorítás nem volt pusztán fizikai; éles, szúró bizsergés terjedt el az karjában, mintha a doboz közvetlenül az idegpályáira csatlakozott volna.

– Nyugodjon meg, sir – lépett közelebb az antikvárius, és óvatosan letette a teáscsészét.
– Ez csupán egy finomműves viktoriánus demonstrációs eszköz. A korabeli neurológusok használtak hasonlókat a reflexek és a nyomásérzékelés szemléltetésére. Egy egyszerű rugós szerkezet, semmi több.

Henderson megkönnyebbülten sóhajtott fel. A józan, tudományos magyarázat azonnal eloszlatta a köré fonódó, nyomasztó varázst. Nem volt itt semmiféle mágia, csak egy XIX. századi, hóbortos csecsebecse. Másik kezével kapkodva benyúlt a doboz oldalán található rézkallantyúért, hogy kioldja a zárat.

– Ha csak egy rugó, akkor a kioldókarnak itt kell lennie... – mormolta, és határozottan megnyomta a kiálló pöcköt.

Egy fémes klakk hallatszott, ám a fedél nem nyílt ki. Ehelyett a sarokban álló, nehéz láncos óra ketyegése egyetlen csapásra elhallgatott. A szobában hirtelen dermesztő csend támadt, s a levegőt átható teagőz helyét átvette a túllocsolt páfrányok és a fékportól nehéz kipufogógáz fanyar szaga.

Az antikvárius most először vesztítette el hűvös nyugalmát; szemöldöke gondterhelten rándult össze.

– Nos, ezt nem kellett volna meglöknie – jegyezte meg halkan. – A reflexvizsgálatnak ezzel vége. Most kezdődik az elszámolás.

Az asztalon, a rögzített doboz mellett egy rozsdás, nehéz rézkulcs gurult elő a homályból, egy sárgult, szélvédőre való büntetőcédulába csavarva.

4. I/3. A bírság mechanikája — A késedelmi kamat

Meghökkenítő mesélő

Henderson remegő bal kezével kibontotta a sárga papírfecnit. A szélvédőmosó foltos sarka és a nyomtatott dátum ijesztően ismerősnek tűnt: tegnap délelőtt, a parkolóóra lejártja után három perccel kiállított mikuláscsomag volt az.

– Ez... ez az én rendszámom – hűlt el Henderson, ahogy elfehéredett ujjal a papírt szorongatta. – Hogy kerül egy viktoriánus dobozból elő a kocsim bírsága?

– Kérem, ne emelje fel a hangját – motyogta az antikvárius, miközben zaklatottan hátrált egy lépést a roskadozó könyvespolc felé. – Mondtam már, ez tiszta fizika és elszámolástan. Amit a kívülágban elmulasztott kiegyenlíteni, az itt csapódik le mechanikai nyomás formájában.

– De hát ez képtelenség! Ráütöttek az ujjamra egy fadarabbal egy hiányzó parkolójegy miatt?! – kiáltott fel Henderson, csak hogy a szorítás a mutatóujján ekkor kétszer olyan erős lett. A fájdalomtól elakadt a lélegzete.

– Figyelmeztettem! A késedelmi kamat azonnal ráterhelődik a szomszédos ízületre – suttogta kétségbeesetten a kereskedő.

Henderson kapkodva a rozsdás kulcsért nyúlt. Az apró kulcslyuk azonban nem a doboz oldalán volt, hanem az asztalon álló teáscsésze porcelán alján. A helyiség homályos sarkából ekkor halk, elektronikus sípolás hallatszott, pontosan olyan, mint egy parkolóautomata kártyaolvasója.

5. I/4. A fizetési opció — Érintésmentes tranzakció

Meghökkenítő mesélő

A sötét sarokból egy fényes kijelzős bankkártya-terminál gördült elő a dohos polcok alól, halkan zümmögve görgetve ki egy apró hőpapíros szalagot.

– Érintésmentes fizetésre is van lehetőség – jegyezte meg az antikvárius egészen hűvös, szakmai alázattal, mintha csak egy teadélután szokásos menüjét ismertetné. – Bár a chipolvasó használata esetén három százalék kezelési költséget számítunk fel az ujjpercekre.

Henderson, miközben a rászorult fadobozt szinte nehezákként vonszolta maga után a

lakkozott asztallapon, a teáscsészéhez csúsztatta szabad kezét. A kulcs meglepő könnyedséggel illeszkedett a porcelán alján tátongó kulcslyukba. Amint elfordította, a csésze csikordult egyet, és a benne lévő teáskanál magától elkezdett körbe-körbe forogni.

– Helyes. A tranzakció elindult – mondta a kereskedő, és óvatosan odébb tolta a porlepte állóórát. – Most pedig kérem, ne mozduljon, amíg a bizonylat nyomtatása be nem fejeződik.

A doboz szorítása valóban enyhült egy árnyalatnyit, ám a pulton lévő terminál kijelzőjén ekkor villogni kezdett egy piros felirat: „Tranzakció megtagadva: elégtelen fedezet”. Henderson csontjaiban a fa fogása azon nyomban még hidegebbé és keményebbé vált. A szoba túlsó végében lévő régi rézharang hirtelen megkondult, jelezve, hogy valaki belépett az antikváriumba.

6. I/5. A végrehajtás mechanikája — Fizetésképtelen létezés

Meghökkenítő mesélő

Henderson megdermedt a pirosan villogó felirat láttán, miközben a teáskanál ütemes koccintással állt meg a porceláncsésze falán. A fadoboz szorítása hirtelen kettőzött erővel rándult össze az ujján, jelezve, hogy az elutasított tranzakció azonnali büntetőkamatot von maga után.

– Ó, a fedezethiány mindig kellemetlen kellemetlenség – sóhajtott az antikvárius, és kimért mozdulattal elővett egy vastag, bőrkötésű regisztert a pult alól. – A mechanizmus ilyenkor sajnos elutasítja a félmegoldásokat, és azonnali fizikai biztosítékot követel.

A bolt ajtajában megjelent egy magas, sötét köpenyes alak, aki nem nyúlt semmihez, léptei mégis gyanúsan egybeestek a dobozban kattogó fogaskerekek ritmusával. Hóna alatt vastag, hivatalosnak tűnő iratcsomót tartott, tekintete pedig csalhatatlan pontossággal szegeződött Henderson beszorult ujjára.

– Henderson úr? – kérdezte a jövevény hűvös, kimért hangon. – A Területi Parkolás- és Sorsrendészeti Hivatal végrehajtója vagyok. A türelmi idő lejárt, és a terminál jelzése alapján a fizetőeszköze nem fedezi a kiszabott büntetést.

- Ez valami tévedés! A számlámon van pénz! - tiltakozott Henderson, mire a doboz fedele újabb fél millimétert záródott, finom reccsenéssel jelezve a helyzet komolyságát.

- A bankjegyeivel semmi gond - jegyezte meg a végrehajtó, miközben előhúzott egy rézveretes pecsétnyomót. - Csupán a hátralévő időegységei bizonyultak kevésnek a tétel rendezéséhez.

7. I/6. Az időhitel törlesztése — A kamatláb ára

Meghökkentő mesélő

A végrehajtó nem teketóriázott. A pultra helyezett egy nehéz, sárgaréz számlálót, amely sziszegő hangon kezdte tekerni a számjegyeit visszafelé.

- Időegységek? - nyögte Henderson, és kétségbeesetten próbálta szabad kezével előhalászni a tárcáját. - Hiszen harminckét éves vagyok! Egészséges!

- Egyelőre - korrigált a sötét köpenyes férfi, miközben kimérten tintába mártotta a rézveretes pecsétnyomót. - A parkolási bírság és a felhalmozott késedelmi kamat pontosan negyvenhét évet és hat hónapot tesz ki. Mivel a bankkártyáján nincs elegendő időhitel, a behajtás azonnali hatállyal elindul.

Az antikvárius a pult mögé húzódott, apróra zsugorodva a félelemtől.

- Én... én megmondtam, Henderson úr - suttogta szaggatottan. - A teáskészlet szigorú elveket vall.

A végrehajtó egyetlen határozott mozdulattal a papírra csapta a nehéz pecsétet. A fadoboz belsejében fogaskerekék fémhangú csattanása visszhangzott, és Henderson karórájának mutatói hirtelen veszett száguldásba kezdtek hátrafelé. Az apró mechanikus szerkezet a csészében szárazon koccant, miközben Henderson érezte, ahogy a halántékán egy ősz hajszál szürkül fehérré.

- A tranzakció első részlete teljesítve - jelentette ki a végrehajtó, és összegöngyölte a lajstromot.

A teáscsésze aljából ekkor egy pici, sárgaréz inga bukkant elő, és gépies szabályossággal lengeni kezdett.

8. I/7. A végső elszámolás — A más cechje

Meghökkentő mesélő

Henderson megtántorodott. Reszkető, megráncosodott ujjaival végigsimított ritkuló, hófehér haján, miközben tüdeje sípolva küzdött a sűrű levegőért. Egyetlen rövid perc alatt hetvenéves aggastyánná aszódott.

– Ez... ez képtelen tévedés! – nyögte rekedt, öreges hangon, és görcsösen a pult szélébe kapaszkodott. – Nekem soha életemben nem volt autóm! Még jogosítványom sincs!

A végrehajtó megállt az ajtó felé vezető úton. Lassan elrakta a tintás pecsétnyomót, megigazította sötét gallérját, majd tárgyilagos hűvösséggel a lajstromra pillantott.

– Valóban? – kérdezte szinte unatkozva. – A parkolási szabálysértést 1894 novemberében követték el a szomszédos utcában egy gőzhajtású bérkocsival. A bírság eredeti kötelezettje az antikvárius úr volt.

Henderson elhűlve fordult a boltos felé. Az antikvárius ekkor lassan felegyenesedett a pult mögött. A félelem, amely eddig az arcát torzította, nyomtalanul elpárolgott. Ráncai kisimultak, ősz halántéka sötétedni kezdett, és jó tíz évvel tűnt fiatalabbnak, mint alig öt perccel ezelőtt.

– A teáskészlet apróbetűs záradéka, kedves Henderson úr – jegyezte meg az antikvárius kellemes, csengő hangon, miközben finom mozdulattal selyembe csomagolta a csészét.

– Aki megérinti a zárószerkezetet, az átvállalja az üzlet mindenkori hátralékát. Köszönöm a készséges együttműködést.

A végrehajtó tisztelettudóan kalapot emelt, majd kilépett az utcára. Henderson roskadozó térdekkel, némán bámult maga elé, miközben a bejárat melletti vitrinben halkan megcsendült egy apró, kalitkába zárt ezüst csalogány.

9. II/1. Az új egyenleg — A tisztánlátás ára

Meghökkentő mesélő

Henderson remegő térdekkel rogyott le az antikvárium hátsó szobájában álló kopott bőrfotelbe. Az antikvárius kifejezetten fitten, frissen lépkedett körülötte, mintha csak most tért volna vissza egy pihentető gyógyfürdőből. Egy gőzölgő porceláncsészét nyújtott át a megtört, aggastyánná vált vásárlónak.

- Igya meg, kedves Henderson úr! A csipkebogyó jót tesz a meglazult ízületeknek – mondta a boltos szinte atyai gondoskodással, miközben kisimult arcán szinte ragyogott az újfajta fiatalság. – Ráadásul a teáskészlet most már hiánytalanul az öné, minden rejtett jogi kötelezettséggel egyetemben.

Henderson rekedt morgással tolta el magától a csészét, ám amikor dühösen a szoba sarka felé fordult, meglepő dolgot tapasztalt. Bár a gerince elviselhetetlenül sajogott a hirtelen rászakadt évtizedek súlya alatt, a látása döbbenetesen kitisztult. Szemüveg nélkül is tisztán el tudta olvasni a homályos sarokban álló, pókhálós falióra számlapjának legapróbb vésetét: „Időzóna-korrektúra: elvégezve”.

- Ez... ez mit jelent? – nyögte rekedten, és a falra mutatott.

- Csupán egy apró, elkerülhetetlen mellékhatás – mosolygott az antikvárius, miközben gondosan elrendezte a pult alatti papírokat. – A test öregszik, de az érzékszervek felgyorsulnak. Így legalább sokkal tisztábban fogja látni a következő számlát.

A szoba mélyén ekkor halkán megszólalt egy tompa gőzziszegés, és a padlólemez alól egy rézzel kivert, sárgaréz csövecske emelkedett ki.

10. II/2. A historikus számla — A mások cechje

Meghökkentő mesélő

A rézcsőből halk nyomáscsökkenéssel egy apró, perforált papírtekercs pattant ki, pontosan Henderson reszkető térdei közé. Az aggastyánná lett férfi élesedett látásának hála még a levegőben elolvasta a mikroszkopikus betűket.

- „Gépjármű-regisztrációs illeték, 1924-es évjáratú Morris Oxford” – olvasta fel Henderson, miközben dühösen remegő ujjaival elkapta a szalagot. – De nekem soha nem volt autóm! Még jogosítványom sincs!

Az antikvárius türelmetlenül sóhajtott, s éles, hűvös pillantást vetett rá.

- Ne legyen ennyire földhözragadt, Henderson úr! A teáskészlet záradéka világosan kimondja: a mindenkori tulajdonos a teljes historikus egyenleget vállalja. Ha az előző birtokos száz évvel ezelőtt autóval szállította a csészéket, Ön most kifizeti annak a benzinjét is. Fizetőeszköz gyanánt pedig a rugalmassága kiválóan megfelelt.

Henderson rekedt ordítással próbált felállni a fotelból, ám a csontjai ijesztő recsenéssel tiltakoztak. Mérgében a pult felé hajította a papírcsíkot, de a szalag a levegőben

fennakadt egy hajszálvékony bronzhuzalon.

– Ön csaló! – sziszegte az öregúr. – Visszakövetelem az éveimet!

– A reklamációk feldolgozási ideje három munkanap – felelte az antikvárius szárazon, s a falra szerelt rézkar felé nyúlt. – De ha elutasítja a számlát, azonnal áttérünk a kamatláb második szakaszára.

A hátsó szoba nehéz tölgyfa ajtaja mögött ekkor ütemes, fémes kattogás indult meg, mint egy nehéz számlálószerkezet visszaszámlálója.

11. II/3. Az érzékszervi zálog – A másolt hallás

Meghökkenő mesélő

A nehéz tölgyfa ajtó lassan, méltóságteljesen tárult ki, de mögötte nem kínzókamra várta Hendersont, hanem egy porszagú, mennyezetig érő réz- és csontarchívum. A számlálószerkezet ütemes kattogása hirtelen elnémult, s egy finoman polírozott, mechanikus kar nyúlt ki a homályból, ujjai között egy vörös bársonnyal bélelt dobozkával.

– A második szakasz végrehajtása automatikus – közölte az antikvárius, miközben hűvös, precíz mozdulattal igazította meg az ornyergén a szemüvegét. – Mivel a fizikai tőkéje kimerült, a kamatláb áttérhelődik a kiegészítő érzékszerveire. Az a hiperérzékeny hallás, amellyel most a pult deszkáiban fúró szúférgéket hallja, valójában egy 1888-ban elhunyt teakereskedő nem fedezett letétje.

Henderson megdermedt. Élesedett hallása valóban tisztán kivehetővé tette a fa rostjaiban rágcsáló rovarok apró, ritmikus sercegését, sőt, a dobozkában lapuló szerkezet halk, olajos szuszogását is.

– Ön... ön mások tartozását aggatja rám! – sziszegte az öregúr, s görcsbe rándult ujjával a számlap szélébe kapaszkodott.

– Természetesen – bólintott az antikvárius. – A teáskészlet univerzális elszámolóházi eszköz. Amíg a Morris Oxford illetékét nem rendezik, Ön viseli a törlesztési portfóliót.

A bársonydoboz fedele éles pattanással felnyílt, s a falra szerelt sárgaréz harang megrengetve a levegőt, kongó hangon megszólalt.

12. II/4. A hallás ára — Átirányított csatornák

Meghökkenő mesélő

A harang zúgása nem a fülében, hanem a fogtöméseiben rezonált tovább. Henderson megtántorodott, de a tölgyfa ajtó mellé épített sárgaréz állvány automatikusan megtámasztotta a könyökét.

– Ne pazarolja a fizikai egyensúlyát – figyelmeztette az antikvárius, miközben egy finom csipipetta segítségével egyetlen csepp zöldes olajat cseppentett a bársonydoboz közepén fekvő, parányi rézhengerre. – A hallása mostantól nem csupán vételre alkalmas. Ön lett a Morris-féle csődtömeg aktív auditálója.

– Auditálója? – nyögte Henderson. A fülében most már nemcsak a szúférgék rágcsálása visszhangzott, hanem a három utcával arrébb lévő pékségben a kiflik hűlése és egy bankfiók páncélszekrényének kombinációs zárkattogása is. – Nem akarok mások zajában élni!

– Nem is a zajban él, hanem a kamatnyilvántartásban – korrigálta az antikvárius, és egy apró, hajlított réztölcseré nyújtott át a pult felett. – Ha a teakereskedő 1888-as adósságának zajártalmát nem akarja hallgatni, kénytelen lesz elvezetni azt. Ennek legegyszerűbb módja, ha a látásából enged el némi kontrasztot. Egy kis szürkeségért cserébe visszakaphatja a csöndet.

Henderson elkeseredetten nyúlt a réztölcseré felé. Amint az eszköz a füléhez ért, a távolból felhangzó kattogások hirtelen elhaltak, ám a szoba színei azonnal tompulni kezdtek, s az antikvárius arcvonásai ködös, fakó sziluetté simultak.

A faliszekrény mélyén ekkor egy korhadó faorsó lendült mozgásba, s a padlólemez alatt felmorajlott egy mély, monoton dobolás.

13. II/5. A rezonancia mérlege — Szürkeárnyalatos

egyenleg

Meghökkenő mesélő

A padló alól feltörő ütemes dübörgés finom porszemcséket táncoltatott meg a szürkeségbe vesző levegőben. Henderson, akinek látása most leginkább egy korai,

rosszul előhívott dagerrotípiára hasonlított, megragadta a pult szélét. A dübörgés nem állt meg; lassan ritmussá, majd fémes kerekek csikorgásává szelődött.

- Ez mi? - horkant fel Henderson, miközben kipillantott a ködbe burkolózó, árnyékszerű boltív felé.

- A fizikai leltár - suttogta az antikvárius, és megszeppenten visszafordította a csipipettát a fiók mélyére. - Ha elnémítja a mások adósságát, az energia nem vész el. Csupán tömeggé alakul.

A padlólemez közepe halkan elcsusszant, s a nyílásból egy megfakult, nehéz gőzmérleghez hasonló szerkezet emelkedett ki. A réztányéron egyetlen kis üvegcsébe zárt, sűrű, fekete folyadék pihent. Az antikvárius reszkető ujjakkal mutatott rá.

- A látáskontrasztja, uram - magyarázta kapkodva a levegőt. - Anyagiasítva. Amennyiben úgy dönt, hogy nem kéri vissza a tisztánlátását, a tétel átszáll a következő óvatlan vásárlóra. Ám ha mégis visszaváltaná...

- Akkora zajt kapok vissza, ami kiszakítja a dobhártyámat! - vágta rá Henderson riadtan.

- Nem feltétlenül - pillantott az antikvárius a faliszekrény zúgó fogaskerekeire. - Elég, ha a tapintásérzete néhány százalékát adja letétbe. Mondjuk, a tenyerében lévő melegérzetet.

Henderson felderengő sziluettje mereven állt a dübörgő padló felett. Lassan kinyújtotta hideg ujjait az üvegcsé felé. A sarokban lévő óra ekkor ütött egyet, de a hang nem a levegőben terjedt, hanem a lábujjaiban zsibbadt végig.

14. II/6. A hőmérséklet ára — Hideg tranzakció

Meghökkenő mesélő

Henderson lehunyta a szemét, majd határozott mozdulattal lecsavarta az üvegcsé rézkupakját. A benne lévő fekete, sűrű folyadék nem szagott semmit, viszont a levegőbe párologva azonnal magába szívta a félhomályt. A kontrasztok hirtelen élességgel csaptak vissza a szemhéja mögé: a szoba kontúrjai szinte elmetszették a levegőt, az antikvárius gombos mellényének mintázata pedig bántóan tisztán rajzolódott ki.

Ezzel párhuzamosan azonban a tenyeréből kiveszett minden melegség. A bőre hideg lett, akár az alagsorban fekvő kövezet, s mikor megpróbálta összedörzsölni az ujjait, csupán csontos, száraz koccanást érzett.

- Kiváló választás, sir - jegyezte meg az antikvárius, miközben a mérleg elégedett nyikorgással visszasüllyedt a padlódeszkák alá. - A hőháztartás egyensúlya mindig megnyugtató. A csereköltséget jóváírtuk a korábbi adós számláján.

- És ő erről tud? - kérdezte Henderson, miközben meglepődve tapasztalta, hogy a saját hangja már nem rezegtető dörgésként, hanem teljesen normális hangerővel szólal meg.

- Nem valószínű - válaszolta az antikvárius, és egy nehéz, sárgaréz kulccsal bezárta a pult alatti legalsó fiókot. - A megboldogult tulajdonos valószínűleg most csodálkozik rá, miért langyosodik a kávéja a sírban. De térjünk rá a számla zárótételére!

A sarokban álló óra ingája hirtelen megállt a levegőben. A csend olyan súlyossá vált, mintha valaki vatta közé csomagolta volna a szobát. Henderson a zsebébe süllyesztette fagyos kezeit, s ekkor a falon lévő egyik fakó tájképkeretből halkan kigurult egy apró, csiszolt üveggolyó.

15. II/7. A lencse törvénye — Guruló egyenleg

Meghökkentő mesélő

A golyó sima, hűvös felülete végiggördült a kopott tölgyfapadlón, és hajszálpontosan Henderson megfagyott bőrcipőjének orránál állt meg. Henderson óvatosan lehajolt - fázós ízületei halkan reccsentek -, s a mutatóujja begyével felvette az apró üvegcsodát. A golyó belsejében nem színes spirálok kanyarogtak, hanem a szoba miniatűr, tökéletes fordított képe vibrált.

- A visszajáró - suttogta az antikvárius, s ijedten megszorította gombos mellényének szélét. Szemében óvatosság és puszta félelem bujkált, ahogy a megdermedt óraingára pillantott. - A cserearányok szigorúak. Ön a testhőjéből pontosan hatfoknyival többet adott át, mint amennyi a látásélesség helyreállításához kellett.

Henderson a szeméhez emelte a golyót. A miniatűr térben látta saját magát, amint a zsebébe dugja elhidegült kezeit, de a legkülönösebb az volt, hogy a golyó belsejében az óra ingája még mindig fújtató ritmusban járt.

- És mit kezdjek egy üvegbe zárt hatfoknyi melegséggel? - kérdezte Henderson száraz, fagyos hangon.

- Nem a meleg van benne, sir - felelte az antikvárius szaggatottan. - Hanem az a három perc, amíg el nem vesztette. Ha összetöri, visszakapja az időt. De a kamatot a szomszéd

helyiségben hajtják be.

A falon lévő tájképkeret most halkan megbillent, s a faborítás mögött feltárult egy keskeny, lefelé vezető lépcsőfok.

16. II/8. A végrehajtás számlája — Kamatmentes egyenleg

Meghökkenő mesélő

Henderson ránézett a sötét, porlepte lépcsőfokokra, majd a tenyerében pihenő apró üveggolyóra. A miniatűr világban az óra ingája konokul és szaporán járt.

– Maga szerint én majd szépen lesétálok oda, hogy behajtsák rajtam a kamatot? – kérdezte Henderson, s arcán száraz, fagyos mosoly jelent meg.

Az antikvárius elsápadt, szaggatottan hátralépett egyet, s görcsösen a mellényébe kapaszkodott.

– A szabályzat... a fizikai egyenleg megköveteli... – dadogta rekedten.

– Tudja, mit? Tartsa meg a borraivalót – mondta Henderson, és egyetlen pimasz mozdulattal az antikvárius gombos mellényzsebébe ejtette az üveggolyót.

A golyó a selyemszövethez érve hangos pattanással szétroppant. Hirtelen sűrű, forró fuvallat csapott fel a padlódeszkák alól. Az antikvárius szája döbbent sikolyra nyílt, de a hang elakadt a torkában: a kért kamat azonnal behajtódott. A saját testéből kipárolgó idő és hő visszaszívódott Henderson csontjaiba. Henderson cipője megszilárdult, a látása pedig élesebbé vált, mint valaha.

Az antikvárius viszont apró, üvegszerű figurává zsugorodott, s a gravitációnak engedelmeskedve tehetetlenül begurult a nyitott faborítás mögötti lépcsősoron. A fal halkan visszazáródott, mintha mi sem történt volna. Henderson elégedetten megigazította a gallérját, s a kijárat felé indult. A pulton egy apró, rézből öntött harangocska magától megcsendült.

17. III/1. A hiányzó gomb — Csendes egyenleg

Meghökkenő mesélő

Henderson megállt a tölgyfa pult előtt, és mutatójával halkan megpöckölte a magától csengő rézharangot. A fém nem adott ki hangot; helyette a talpából apró, pennával kitöltött papírcsík csúszott ki. A blokkon mindössze egyetlen számsor állt, valamint egy udvarias megjegyzés: „A túlfizetés feldolgozása folyamatban.”

A férfi elmosolyodott, zsebre vágta a papírt, és kilépett az antikvárium nehéz, kovácsoltvas pántos ajtaján. A szűk sikátorban hűvös esti pára terjengett, de Henderson nem érzett hideget. Tenyerében még mindig ott duruzsolt a visszaszerzett hő, látása pedig olyan éles volt, hogy a szomszédos épület téglái közti száraz habarcsot is tisztán látta.

A sarkon egy alacsony, szürke kabátos férfi várakozott. Amikor Henderson mellé ért, az idegen megszólította:

– Elnézést, uram... Meg tudná mondani, mennyi az idő?

Henderson önelégülten a mellényzsebéhez nyúlt a zsebórájáért. Ám amikor kihúzta az ezüst láncot, a tok végén nem az óra lógott, hanem egy csiszolt rézgomb. A gomb közepén apró, meleg pulzálás futott végig, pontosan követve saját szívverését.

– Úgy tűnik – jegyezte meg Henderson –, az idő jelenleg magánügy.

A férfi bólintott, és átadott egy apró, viasszal lezárt borítékot, amelyen csak egyetlen réz kulcsrajzolat állt.

18. III/2. A guruló kötelezettség – Áthárított számla

Meghökkenő mesélő

Henderson feltűnően könnyűnek érezte a borítékot. Amikor hüvelykujjával letörte a vörös viaszpecsétet, a papírtokból nem levél, hanem egy apró, tökéletesen gömbölyű üveggolyó gurult a tenyerébe. A golyó Belsejében mintha maga az antikvárium kirakata tükröződött volna vissza – miniatűrben, de félelmetesen részletesen, még a pulton heverő friss blokk is tisztán látszott.

A boríték belső felére firkált egyetlen mondat végtelenül egyszerű megoldást kínált: a felesleges kamatot és a gombbá változott zsebóra költségét azonnal vissza lehetett irányítani a kibocsátóra. Mindössze annyi volt a teendő, hogy a golyót visszajuttassa a származási helyére.

Henderson nem teketóriázott. Visszalépett a sikátor árnyékából, s egy gúnyos félmosoly

kíséretében elengedte az üveggolyót a kőburkolaton. A kis tárgy halk koppanással gurult végig a járdán, egyenesen az antikvárium küszöbének döntve. Nem tört el; ehelyett mohón magába szívta az utcai párárt, majd halk sziszegéssel egy apró, meleg levegőörvényt préselt át a tölgyfa ajtó kulcslyukán.

Odabent a bolt mélyén az antikvárius hirtelen megborzongott, miközben a pulton lévő rézharang magától megszólalt. A számla áthárítása hibátlanul sikerült.

Henderson elégedetten simította le a kabátját, ám a sötét utca túloldaláról hirtelen újabb üveges koccanás visszhangzott.

19. III/3. A tranzakciós illeték — Visszajáró fagy

Meghökkentő mesélő

Henderson dermedten állt a nyirkos macskakövön. A sötét utca túloldaláról egy nyúlánk, szürke keménykalapot viselő alak lépett ki a halovány lámpafénybe, s ujjai között lazán egy apró bársonyenyvét forgatott.

– Pazar dobás volt, uram – jegyezte meg az idegen, hangjában a hivatásos könyvelők összetéveszthetetlen, hűvös unalmával. – A számla áthárítása sikeresen megtörtént. Az utcai áthaladási illetéket és a gurulási amortizációt azonban helyben, készpénzfajta energiában kell rendezni.

Henderson szorosan összehúzta magán a kabátját, torka kiszáradt a hirtelen feltámadó riadalomtól.

– Én... én minden kötelezettségemtől megszabadultam! – nyögte ki szaggatottan. – A számla odabent van a pulton!

– A főösszeg valóban – bólintott a kalapos férfi, s azzal kiejtett a bársonyerszényből egy második, még kisebb, koromsötét üveggolyót. – De a fizikai térben történő egyenlegáramoltatás tranzakciós díja mindig a kezdeményezőt terheli. Ez a törvény.

A sötét golyó halk koccanással gurult át az úttesten, s pontosan Henderson cipőjének orránál állt meg. Ebben a pillanatban a férfi kabátzsebéből nyomtalanul elillant az imént visszaszerzett kellemes melegség, s helyét metsző, csontig hatoló fagy váltotta fel.

Odabent az antikváriumban a tulajdonos óvatos, mégis reményteli mosollyal hajolt le a küszöbön pihenő üveggolyóért. Amikor ujjai hozzáértek, a pult mögötti rézharang dallamosan felcsendült, jelzve, hogy a kamatcsökkentési bónusz hiánytalanul jóváírásra

került. A könyvelés végre egyensúlyba billent – legalábbis a falakon belül.

Henderson riadt tekintettel nézte, ahogy az utcai idegen mosolyogva előhúz a zsebéből egy harmadik, lényegesen nagyobb üveggolyót.

20. III/4. A felszámolói záradék – Végtelen egyenleg

Meghökkenítő mesélő

A szürke kalapos férfi óvatosan meglengette a hatalmas, átlátszó üveggolyót, amelynek belsejében mintha apró, kavargó hóvihar örvénylett volna. Henderson vacogó fogakkal lépett hátra egyet, de a háta már a nyirkos téglafalnak ütközött.

– Ez a visszajáró – közölte az idegen tiszteletudó, szinte gyengéd hangon. – Az antikvárius túl buzgón egyenlítette ki a számlát, így az egyenlege átlépte a pozitív tartományt. Mivel ön volt az ügylet elindítója, a törvény értelmében a túlfizetés önt illeti meg.

– De én fagyoskodom! – nyögte Henderson, miközben a lehelete azonnal jéggé dermedt a levegőben. – Nincs szükségem több üveggolyóra!

– Nem is golyó ez, uram, hanem a kintlévőség-kezelői jogkör – mosolyodott el a kalapos férfi, majd egyetlen elegáns mozdulattal a fejéről Hendersonéra illesztette a szürke keménykalapot, a kezébe nyomta a bársonyerszényt, és átadta a nehéz, hideg üveggolyót. – A szabályzat negyedik cikkelye értelmében a túlegyenleg tulajdonosa automatikusan átveszi a területi ellenőr tisztségét. A szolgálati idő határozatlan.

Mire Henderson felfoghatta volna a szavak súlyát, a férfi kényelmesen intett egy éppen áthaladó bérkocsinak, felszállt, és a sötét utcán elrobogó hintó lámpafénye elnyelte az alakját.

Henderson ott állt a fagyos macskakövön, szürke kalapban, ujjai között a nehéz üveggolyóval. A csontjait átjáró hideg hirtelen megszűnt; helyét kellemes, professzionális közöny váltotta fel. Odabent az antikváriumban újra felcsendült a rézharang, és a tölgyfa ajtó lassan kitárult. Egy újabb gyanútlan vásárló lépett kilenc lépéssel a járdára, kabátja zsebét szorosan szorongatva.

Henderson kényelmesen igazított egyet a kalapján, s lazán forgatni kezdte ujjai között a bársonyerszényt.

Egy távoli óratorony elütötte az éjfélt, s a szomszédos utcában halk, fémes koccanással

gurulni kezdett egy harmadik üveggolyó.

21. IV/1. A területi ellenőr — Nyitott egyenleg

Meghökkenő mesélő

Henderson meglepő könnyedséggel lépte át az antikvárium küszöbét. A kilincs feletti rézharang megreccsent, s a bolt meleg, száraz, ódon papírszagú levegője azonnal körülölelte. A csontjaiban sajgó fagy helyét felváltotta az a hűvös, kimért nyugalom, amelyet kizárólag az általa viselt szürke keménykalap és a zsebében lapuló nehéz üveggolyó biztosított.

Az antikvárius a pult mögött állt, s éppen gőzölgő teát öntött egy finom porceláncsészébe. Amikor megpillantotta Hendersont a megváltozott tartásával és az új fejfedőjével, megkönnyebbült mosoly terült el az arcán. Azt hitte, a szomszédja csupán a korábbi nézeteltérést jött rendezni egy barátságos eszmecserére.

– Ó, Mr. Henderson! Örömmel látom, hogy a kellemetlen hideg végleg eltűnt az utcáról – mondta az antikvárius, s barátságosan a csészére mutatott. – Igyon egy teát! Biztos vagyok benne, hogy a számlák körüli apróbb félreértéseket most már könnyedén elsimíthatjuk.

Henderson halkán, szinte hivatalos méltósággal felvonta a szemöldökét. Lassan a pulthoz sétált, s a bársonyerszényt nem fenyegetően, hanem hígadt precizitással helyezte a tölgyfára.

– A magánjellegű elszámolások ideje lejárt, uram – jelentette ki szelíd, fanyar hangon. – Területi ellenőrként vagyok jelen. A hőháztartási egyenleg lezárult, ám a leltári nyilvántartásban egy újabb, rendezetlen tétel bukkant fel.

Az antikvárius szeme csodálkozva felcsillant, de a hangulat mégis zavartalan maradt; a teáskanna halk kattanással pihent meg a tálcán. Az üvegvitrin mélyén azonban egy elfeledett rézóra mutatója hirtelen szokatlan, szaggatott ritmusban ketyenni kezdett.

22. IV/2. A többletsúly törvénye — Átmeneti leltár

Meghökkenő mesélő

Henderson előhúzott szürke zsakettje belső zsebéből egy keskeny, sárgult papírtekercset, amelyet két végén apró réznehezékek tartottak kiterítve. Az antikvárius kíváncsian hajolt közelebb, miközben a tea gőze lassan eloszlott a pult felett.

- Bár a hőegyensúly mikroszkopikus szinten látszólag helyreállt - folytatta Henderson fapofával -, a transzfer során keletkezett súrlódási veszteség átkerült a papírállomány szerkezeti tömegébe. Más szóval: az ön könyvei nehezebbek lettek.

Az antikvárius elmosolyodott, mintha a látogató csupán egy elvont filozófiai tréfát sütött volna el. Lassan megérintette a legközelebbi bőrkötésű kötetet, a szelíd bibliofil magabiztosságával.

- Henderson úr, a tudás súlya mindig is relatív volt e falak között - jegyezte meg barátságosan. - Ha a nyomdafesték tömege megnőtt, állok elébe a különbözet kifizetésének, feltéve, hogy azt rézgarasban vagy jóféle szárított kamillában számolják el.

Henderson azonban nem mosolygott. Szakértő mozdulattal végighúzta hüvelykujját a pult szélén gyűlő finom porrétegen, majd a papírtekercs szélére koppintott.

- Nem pénzbeli tételről van szó. A túlsúly törvényileg korrigálandó. Mivel a könyvek többletsúlyát a helyiség légnyomása már nem tudja kiegyenlíteni, ön köteles átadni egy azonos tömegű, teljesen üres térrészletet. A hátsó szobát.

Az antikvárius kezében megállt a teáskanál. A bolt mélyén, a félhomályos polcok között egy súlyos, sötétkék kötésű lexikon halkan, alig észrevehetően előrecsúszott a perem széléig, s egyetlen porszem sem hullott alá mögüle.

23. IV/3. A leltári hiány — Csendes térfogat

Meghökkentő mesélő

Az antikvárius lassan helyretette a teáskanalat, majd széles, szinte atyai mosollyal fordult a hivatalnokhoz.

- Ha csupán a hátsó szoba térfogatára van szükség a bürokratikus egyensúlyhoz, örömmel állok rendelkezésére, Henderson úr. Végül is a hiány nem nyom semmit a mérlegen.

Kinyitotta a pult mögötti keskeny, sötét tölgyfa ajtót. A hátsó helyiség hűvös volt, és furcsa módon teljesen mentes a portól. A falak mentén álló állványok teljesen üresen

tátongtak, mint kiszáritott medrek. Henderson gyanakvóan lépett közelebb, zsebéből egy apró, rézbevonatú szintezőt halászott elő, s a küszöb szélére illesztette.

– A szabályzat egyértelmű, kérem – mormolta az ellenőr, miközben a mérőműszer üvegcséjében a légbuborék megkergült, és makacsul az aljára süllyedt. – Egy köbméter hiány pontosan négyszáz kilogramm papírtöbbletet kompenzál. Feltéve, ha a térrészlet nem tartalmaz rejtett fizikai tömeget.

– A legtisztább tér, amit csak találhat – bólintott bizakodóan az antikvárius, és átnyújtott egy vékony sárgaréz kulcsot. – Ezt a szobát harminc éve nem lakja senki, még a huzat is elkerüli. Ha átveszi a leltárba, az ön hivatalának egyenlege végre tökéletes nullát mutathat.

Henderson elégedetten átvette a kulcsot, ám ahogy rálépett a szoba hajópadlójára, a cipője talpa alól hirtelen elhalt minden hang. A kintről beszűrődő utcai zaj megállt a küszöbnél, mint egy láthatatlan üvegfalnál.

24. IV/4. Felderítés — Hivatalos csend

Meghökkentő mesélő

Henderson elengedte a bőrkötésű írótabláját, de az nem koppant a hajópadlón. A mappa félúton megállt a levegőben, mint egy rosszul rögzített díszletelem, s lassan forogni kezdett a saját tengelye körül. A férfi torka kiszáradt; megpróbálta megköszörülni, ám a hangképző szervei teljesen megnémultak a térrészlet akusztikai vákuumában.

Az antikvárius a küszöb túlsó, zajos oldalán várakozott, kényelmesen összekulcsolt kézzel. Arcán a hivatásos szelídség nyugalma ült. Tudta jól, hogy a csendes térfogat nem csupán a zajt nyeli el, hanem a bürokratikus többletet is: amit a fizika elfelejt megmérni, az a leltárban sem képezhet adóalapot.

Henderson a zsebéből óvatosan előhalászott egy szabványos acélvonalzót, és a szoba közepe felé nyújtotta. Ahogy a fém áthaladt a láthatatlan határvonalon, a beosztásai elmosódtak, s a műszer megnyúlt, mint a meleg gumicukor. Az ellenőrt nem a természet törvényeinek felborulása rémisztette meg, hanem az a közigazgatási rémkép, hogy mindezt képtelen lesz besorolni a standard 102-es űrlap szűkös rubrikáiba.

Ijedten visszalépett az előtérbe. A külvilág morajlása azonnal visszatért, mint egy hirtelen arculcsapás.

- Ez a helyiség nem felel meg a tömegmegmaradás elvének! – sziszegte Henderson, miközben megtörölte izzadó homlokát.
- De tökéletesen kiegyenlíti a hiányt – felelte szelíden az antikvárius, s a szoba sötét sarkára mutatott, ahol egy rézből készült, régi szellőzőrács alatt halk, szabályos kattogás kezdődött.

25. IV/5. A leltári egyensúly — A felszámolt ellenőr

Meghökkentő mesélő

A rézből készült szellőzőrács mögötti kattogás hirtelen felgyorsult, mint egy felhúzott óraszerkezet, amely elérte a lejárat pontját. Henderson visszalépett még egy lépést, s megpróbálta felkapni az előtér padlóján heverő bőrtáskáját, hogy érvényesítse a hivatalos lefoglalási végzést. A táska azonban éppolyan nehéznek bizonyult, mintha ólommal öntötték volna ki: az elnyelt fizikai többlet valahol utat talált magának.

- A hőtranszfer törvényei szerint a nem regisztrált energia elillan – magyarázta készségesen az antikvárius, miközben finoman megigazította a zakója hajtókáját. – Ön nyilvánvalóan a 402-es tétel alá sorolja majd, mint természetes párolgási veszteséget.

Henderson már éppen bólogatott volna, hiszen a közigazgatási logika pontosan ezt a kényelmes kiutat kínálta a számára. Előhúzta a hivatalos pecsétnyomóját, hogy lezárja az ügyiratot. Ebben a pillanatban a rézrács egy éles csörrenéssel kipattant, s a sötét nyílásból egy keskeny, lyukkártyás papírcsík csúszott ki a csempére.

Az ellenőr lehajolt érte. A papíron nem hőmérsékleti adatok álltak, hanem az ő saját törzsszáma, fizetési osztálya és a teljes nyugdíj-alapítványi egyenlege. A gép nem az univerzumból vont le energiát a leltári hiány kiegyenlítésére, hanem Henderson közigazgatási létezéséből. Az átfedés pillanatában a felügyelő szolgálati igazolványa üres, fehér műanyag lappá változott a zsebében.

- A kamatláb mindig a jelenlévő legértékesebb bürokratikus egységet terheli – jegyezte meg halkan az antikvárius, s óvatosan kivette a megdermedt férfi kezéből a pecsétnyomót. – Köszönjük a rendezést.

Odakint, a ködbe burkolózó utca túloldalán hirtelen megszólalt egy rézcseggő egy ismeretlen kalapüzlet ajtaja felett.

26. V/1. A leltári tévedés — Kirakati törzsszám

Meghökkenítő mesélő

Henderson megszokásból torkot köszörült, hogy felolvassa az ilyen esetekben kötelező közigazgatási záradékot, ám a torkából csak a kiszáradt papír halkan sercegő hangja jött elő. A szájából kirepülő szavaknak már nem volt hivatalos súlya: elhaltak a padlóburkolat repedéseiben, mint a gazdátlan gombostűk.

Az antikvárius kifejezéstelen arccal egy teljesen üres, sima papírlapot csúsztatott az ellenőr zsebébe.

– Ez az Ön igazolása a mentesítésről – mondta szinte atyáskodó gyengédséggel. – A rendszerben mostantól mint téves mérés szerepel. Kérem, ügyeljen rá, hogy ne lépjen túl erélyesen, mert a csempe még nem dolgozta fel a hiányát.

Henderson tántorogva lépett ki az ajtón a nyirkos, ködös utcafrontra. A háta mögött a rézkilincs halkán kattant, s az antikvárium cégére hirtelen olyannyira elhalványult, mintha sosem festették volna fel. Megpróbálta inteni egy közeledő szolgálati bérkocsinak, de a hajtó tekintete akadálytalanul siklott át a vállán, mintha az ellenőr csupán a reggeli pára sűrűbb gomolygása lett volna.

Az utca túloldalán álló kalapüzlet kirakatában ekkor kigyúlt egy fakó, gázüzemű lámpa. Henderson önkéntelenül odasétált. A selyemfényű állványon egy ismerős, kefeélesre vasalt filckalap pihent — pontosan olyan, mint amit ő viselt az imént. A kalap bélésébe finom aranybetűkkel hímezték bele az ő törzsszámát, alatta pedig egy friss, tintaszagú leltári árcédula fityegett.

Amikor a saját fejéhez nyúlt, ujjai csupán a hűvös, csupasz levegőt érték el. A kirakat üvegének belső oldalán egy apró rézharang tónusa rezzent meg, türelmesen várva a következő vásárlót.

27. V/2. A törzsszám ára — Címkézett létezés

Meghökkenítő mesélő

Henderson megtörölte csupasz homlokát, és benyomta a kalapüzlet nehéz, rézpántos ajtaját. A belső tér meleg, tömény nemez- és levendulaszagot árasztott. A pult mögött egy csokornyakkendőös segéd vaskos leltárkönyvet lapozott, tudomást sem véve a feje

felett megszólaló rézharangról.

– Elnézést – mondta Henderson, s hangja szokatlanul üregesen csendült a kalapdobozok között. – A kirakatban lévő darab az én tulajdonom. Hivatalos tévedés történt.

A segéd fel sem nézett a lapokból.

– A kirakati tételek nem képezik magánigény tárgyát – felelte unott udvariassággal. – Ha a törzsszáma rögzítve van a bélésben, a tárgy a Készlet része. A törléshez mentesítési igazolás kell.

Henderson izgatottan nyúlt a zsebébe, s kihúzta az antikváriustól kapott üres papírlapot. Diadalmasan a pultra csúsztotta. A segéd végighúzta rajta száraz ujját, majd bólintott.

– Kitűnő. A mentesítés érvényes – mondta, s a lapot a könyvhöz tűzte. – Ezzel az Ön személye hivatalosan is átminősült árukészletté. Kérem, foglaljon helyet a kirakatban.

A segéd kinyitotta a kirakat hátulját elválasztó faajtót. A selyemfényű állvány mellett egy üres fogas várt rá, s felette a kis rézharang halkan megrezrent.

28. V/3. A kirakati egyenleg — Leltározott jelenlét

Meghökkentő mesélő

Henderson lassan lépett be az üveg mögötti keskeny térbe. A bársonyozott emelvény meglepően kényelmesnek bizonyult, bár a keményített keménykalapok szorításában kissé szűkös volt a hely. A segéd precíz mozdulatokkal egy apró, kartonból készült árcédulát tűzött a zakója hajtókájára, amelyen hűvös, tintás betűkkel állt a törzsszám és a leltári érték.

– Kérem, tartsa meg ezt a tartást – jegyezte meg a segéd, mielőtt halk kattanással bezárta volna a kirakat hátfalát. – A járókelők kifejezetten kedvelik a statikus eleganciát. Henderson az üvegen keresztül bámult ki a macskaköves utcára. Odakint a gyalogosok sietősen haladtak el a kirakat előtt, tudomást sem véve róla, míg végül a férfi tekintete a szemközti épületre tévedt.

Az utca túloldalán álló antikvárium kirakata teljesen üres volt. Ám ahogy Henderson közelebből figyelte a portált, hirtelen megértette a számszaki összefüggést: az ő fizikai jelenléte a kalapüzlet árukészletében pontosan kiegyenlítette az antikvárium leltárában tátongó hiányt. A bürokratikus egyensúly helyreállt, csupán az ő személyes létezése került át a könyvelés passzív oldalára.

Ekkor a szemközti boltajtóban feltűnt az antikvárius, s a kirakat felé fordulva elégedetten megemelte a kalapját.

29. V/4. A kirakati árképzés — Leltározott érték

Meghökkenítő mesélő

Henderson megpróbálta felvenni a legművészebb pózt, ahogy a segéd kért tőle, de a keménykalapok hűvös pereme kellemetlenül nyomta a halántékát. Odakint az utcán megállt egy idős hölgy, felvette a csíptetőjét, és alaposan szemügyre vette a hajtókéjén fityegő árcédulát. Nem a zakó szövetének minősége nyugtázta le, hanem a gépelt leltári szám és a mellette álló összeg.

A kirakat belső falának apró ajtaja halkan meglendült, és a segéd csusszant be a keskeny résen egy hosszú tollporolóval. Finom, kimért mozdulatokkal megtisztította Henderson vállát a láthatatlan porszemektől, miközben elégedetten dörögött a foga alatt.

- Kifejezetten kelendő pozíció, Henderson úr - suttogta a segéd, miközben egy rézkampóval kiigazította a férfi gallérját. - A túloldali kolléga már be is könyvelte a tételét. Igaz, az Ön bruttó értéke kissé meghaladja a közép kategóriás filckalapokét, de a leltárzáráig így is tökéletes fedezetet biztosít.

Henderson pislantás nélkül bámult az üvegen át. A szemközti antikvárium ablakában az antikvárius egy vaskos főkönyvet fektetett ki a puszta emelvényre, pontosan oda, ahol a tátongó hiánynak kellett volna lennie. Egy vastag, piros ceruzával lendületesen áthúzott egy tételsort, majd elégedetten intett a kalapüzlet felé.

Ekkor a kalapüzlet ajtaja feletti rézharang élesen megcsendült. Egy újabb ügyfél lépett be, kezében egy sárgult elismervénnyel, amely kísértetiesen hasonlított Henderson saját igazolására.

30. V/5. A beváltott igazolás — Előjegyzett létezés

Meghökkenítő mesélő

Az új vásárló megállt a pult előtt, és némán a segéd felé nyújtotta a gyűrött, sárgult elismervényt. A segéd óvatosan kibújta a kirakat rejtett ajtaján, majd két ujjával átvette a

papírt, mintha egy ritka műtárgyat kezelne. Ahogy áttanulmányozta a halvány, írógéppel gépelt sorokat, a szájszéle elégedett mosolyra húzódott.

- Egy régi leltári tévedés beváltatlan maradványa - állapította meg a segéd halkan, majd a pult alól elővett egy vaskos bélyegzőt. - A benyújtó jogosult az egyenleg törlesztéseként átvenni a mindenkori legközelebbi, azonos leltári értékű kirakati tételt.

Henderson szíve kimaradt egy ütemre. Megpróbált elfordulni, de a keménykalapok szoros rendje és a beállított póz nem engedte a mozgást. A segéd határozott léptekkel visszasétált a kirakathoz, és egy feltűnő, élénkvörös papírcetlit akasztott Henderson legfelső gombjára. A felirat vastag betűi büszkén hirdették: ÉRTÉKESÍTVE.

A vásárló azonban nem nyúlt Hendersonért. Ehelyett zsebéből előhúzott egy súlyos, cirádás rézkulcsot, elégedetten a pultra fektette a foglalt, majd szótlánul kísért az utcára. A ajtó feletti rézharang ismét megcsendült.

Odaát az antikvárius elégedetten csapta be a vaskos főkönyvet, rákattintotta a zárját, és leoltotta a lámpát. A kirakat üvegén átsűrődő alkonyati fényben a pulton felejtett rézkulcs hirtelen hideg, kék reflexiót vetett Henderson cipőjének orrára.

31. V/6. A foglalt súlya — Zárt egyenleg

Meghökkenő mesélő

A segéd nem hagyta a pulton a nehéz, cirádás rézkulcsot. Komótos mozdulattal felvette, majd visszalépett a kirakatba, és a kulcs karikáját óvatosan átfűzte Henderson zakójának legfelső gomblyukán, pontosan a vörös ÉRTÉKESÍTVE bárca mögött.

- A foglalt tárgya a lefoglalt tétel tartozéka - mormolta a segéd halkan, mintha egy láthatatlan szabályzatot idézne, majd elégedetten megveregette Henderson merev vállát. - Kiváltásig őrzési kötelezettség terheli a területet.

Ezzel a villanykapcsolóhoz lépett, leoltotta a fényeket, és a kinti utcáról hallatszó hatórési harangszóra időzítve ráhúzta a kirakatra a nehéz fémredőnyt. Hendersonra rászakadt a sötétség. A fémredőny alsó, perforated részén azonban még átsűrődött az utca túloldaláról érkező halvány, sárgás gázlámpafény.

Nehéz léptek zajongtak a járdán. A redőny lyukain át láthatóvá vált az antikvárius lassan közeledő sziluettje. Megállt a kalapüzlet előtt, és a zsebéből előhúzott egy kis, bőrborítású jegyzetfüzetet.

– Záróegyenleg rendben – mondta az antikvárius a redőnynek címezve, hangja szinte koppant a hideg fémlemezen.

– Ki volt az a vásárló? – préselte ki magából a szót Henderson, miközben gomblyukában kényelmetlenül húzta zakóját a rézkulcs súlya.

– Egy beváltó – felelte az antikvárius szaggatottan. – A főkönyv nem neveket tart nyilván, hanem követeléseket. Maga most egy biztosíték, Mr. Henderson. Ne mozduljon, mert romlik az állaga.

Az antikvárius sarkon fordult, a járdán pedig egy magányos rézgaras gurult végig a lefolyó irányába.

32. V/7. A zálogvizsgálat — Éjszakai audit

Meghökkentő mesélő

A csend olyan sűrűvé vált a fémredőny mögött, mint a pincei por. Mr. Henderson óvatosan megpróbálta felemelni a bal lábát, ám a gomblyukába fűzött nehéz rézkulcs azonnal megbillent, s mint egy precíziós inga, balra húzta a törzsét. A sötétben halk, fémes pattanás hallatszott az utca túloldaláról, mintha a szemközti antikvárium ablakában egy számláló ugrott volna egyet.

Minden egyes izommozdulatra kamat rakódott. Henderson rájött, hogy a mozdulatlanság nem pusztán udvarias kérés volt az antikváriustól, hanem fizikai szükségszerűség. Ha teljesen mozdulatlan maradt, a gomblyukát húzó nehéz réz lassan átvette a testmelegét, és a túloldali pattanások elültek.

Hirtelen hűvös huzat csapott be a redőny apró furatain. Az utcán egy egyenruhás alak tűnt fel – nem az antikvárius, és nem is a kalapüzlet segédje. A férfi megállt a leengedett rács előtt, zsebéből hosszas sárgaréz csipeszt húzott elő, és benyúlt a perforált lyukon, egyenesen Henderson zakója felé.

– Éjszakai audit – suttogta az idegen szigorú, hivatali hangon. – Ellenőrizzük a zálog állagát.

A csipesz hideg szára megérintette a kulcs karikáját, mire a szemközti antikvárium mélyén tompa, vészjósló csengő kondult.

33. V/8. Az éjszakai felülvizsgálat — Illikvid ingóság

Meghökkentő mesélő

Az auditornak a szeme sem rebbent a csengő bűgő hangjára. A csipesz szárán keresztül apró, kékes szikra pattant a rézkulcsra, majd az idegen a gomblyuk fölé hajolva egy keskeny papírcsíkot tolt át a fémredőny apró perforációján.

– Állapottartás kiváló – jelentette ki a tisztviselő száraz, hivatalos hangon, miközben apró ólomzárral rögzítette a kulcs karikáját. – Ugyanakkor a túlfizetett hőháztartási egyenleg miatt a jelenléte jelenleg zárolt eszköznek minősül.

Henderson megpróbálta fojtani a lélegzetét, ám a tüdejében rekedt levegő csekély túgulása is elegendő volt ahhoz, hogy a fémredőny túloldalán álló mérőóra halk kattanással regisztrálja a térfogatváltozást.

– A rezonanciaköltség félóránként hat garas – tette hozzá az auditor, s egy fémbélyegzővel megkocogtatta a rácsot. – Ha nyitásig nem érkezik fedezet az antikváriumból, a zálogtárgyat átsoroljuk a passzív kamatkiadások közé.

Az utca túloldalán ekkor kattant a zár, és az antikvárius lépett ki a járdára. Karja alatt nehéz, sárgaréz számológép lapult, amelynek apró fogaskerekei közül vékony füstszalag kanyargott az éjszakai levegőbe. Léptei szokatlanul sietősek voltak.

Henderson gomblyukában a lepecsételt rézkulcs váratlanul forróvá vált, miközben a zárva tartott kalapüzlet mélyén egy eddig néma ingaóra tompa, ritmikus ketyegéssel lendült mozgásba.

34. V/9. A kiegyenlített számla — Zárolt hitelező

Meghökkentő mesélő

Az antikvárius lihegve állt meg az auditor előtt, s a füstölgő sárgaréz számológépet a fémredőnynek préselte. A fogaskerekek sercegve álltak meg, ahogy a hideg éjszakai levegő lehűtötte az izzó alkatrészeket.

– Itt a fedezet! – nyögte szaggatottan az öreg, s remegő ujjakkal mutatott a kijelzőn szereplő számsorra. – A rezonanciaköltség és a teljes vételár, egyenlegben kifejezve!

A tisztviselő megigazította az orrán a csipeszt, átvette a nehéz berendezést, majd egyetlen precíz mozdulattal a rács apró nyílásához illesztette. A gépből felszálló utolsó

füstszalag nem koromszagú volt, hanem tiszta, langyos tavaszi levegő illatát árasztotta – Henderson tüdejének eltulajdonított hőtartalékát.

– A számítás pontos – bólintott az auditor szárazon. – A túlfizetés mértéke meghaladja az ingóság értékét. Ugyanakkor a gép belső garanciajegye szerint a berendezést az Ön személyes hitelezési tőkéjével fedezte.

Az antikvárius szeme tágra nyílt a rémülettől, ahogy a tisztviselő átlépte a járdát, s a csipesz szárával megérintette a kabátja gombját. Egy kékes szikra pattanása kíséretében az ólomzár rákattant az öreg csuklójára.

– Mr. Henderson egyenlege kiegyenlítve, átminősítve önálló tulajdonossá – jelentette ki az auditor. A fémredőny hatalmas zörejjel csapódott fel, s Henderson a járdára lépett, miközben a lepecsételt rézkulcs magától fordult el az antikvárius kezében.

Az öreg kétségbeesett kiáltással próbált visszalépni, de a rács automatikusan ráhúzódott, zárolva a státuszát a sötét kirakatban.

Henderson megigazította a kalapját, s némán átvette az antikvárium rézkulcsát az auditortól.

Az utca túloldalán, egy nedves csatornarács mélyén, mutatók nélküli ezüst zsebóra kezdett halk, ismeretlen dallamot zenélni.

35. VI/1. A tulajdonjog ára — Frissen leltározott örökség

Meghökkenítő mesélő

Mr. Henderson a sárgaréz kulccsal óvatosan megkocogtatta a zárat. Az antikvárium nehéz tölgyfa ajtaja meglepő engedékenységgel tárult ki, felferve a küszöbön megüledett finom porszőnyeget. A dohos boltívek alatt a félhomály olyan sűrű volt, mint az állott tea.

A kirakatüveg túloldalán az antikvárius mozdulatlanul állt. Henderson tudatosan nem nézett rá – a szigorú könyvelési fegyelem megkövetelte, hogy zárolt tételre ne pazaroljon figyelmet –, inkább egyenesen a pulthoz sétált. A csatornarácsból hallatszódó dallam a falióra rézingáján keresztül apró, fémes rezgésként keringett a helyiségben.

– Lássuk a leltárt – suttogetta, és felöltötte a pultra készített zöld kötényt.

A fiókban mindössze egyetlen üres regiszterlap feküdt. Amikor hozzáért, a lap tetején magától megjelent egy apró, hajszálpontos púp alakú nulla. A bolt mélyén álló páncélszekrény erre egy halk kattanással résnyire nyílt, s fagyos huzat suhant ki belőle, megremegtetve a férfi kalapszegélyét.

Henderson elégedetten simította el a kötényt, majd az ablakhoz lépett, és megfordította a réztáblát. A ködös utcán egy ismeretlen árnyék torpant meg a járdaszegélyen.

36. VI/2. A hiányzó kulcslyuk — Átvett egyenleg

Meghökkenő mesélő

Az árnyék nem mozdult a ködben, csupán a réztábla halkán megremegett a kirakat üvegén. Mr. Henderson megszokott kimértségével igazította meg zöld kötényét, és kinyitotta az ajtót, hogy tisztázza a tulajdonjogi helyzetet. A látogató nem ellenőr volt, hanem egy csontos kezű, kopott egyenruhás küldönc, aki szó nélkül egy nehéz, lepecsételt bádogdobozt csúsztatott a pultra.

– Átvételi elismervény a felhalmozott csendről – morogta a férfi, miközben egy elnyűtt grafitceruzát nyújtott át.

Henderson elégedetten bólintott. Úgy vélte, a helyzet végre visszatért a megszokott bürokratikus kerékvágásba; elvégre minden üzletnyitás szabályos ingóság-átruházással jár. Megragadta a ceruzát, hogy aláírja a nyomtatványt, ám a hegy nem hagyott nyomot a papíron, helyette mély, sercegő barázdát vágott a tölgyfa pult lapjába.

A kirakat mögött álló antikvárius rémulten intett a szemével, de Henderson nem törődött a zárolt előddel. Magabiztos mozdulattal lepattintotta a bádogdoboz fedelét. Odabent nem levelek vagy számlák feküdtek, hanem tucatnyi különálló, sárgarézzel szegélyezett kulcslyuk, amelyek mindegyikéből halk, ütemes lélegzés hallatszott.

A pult alatt a számlálóhúros fiók lassan kigördült, s a doboz legszélső kulcslyukából egy apró, deres porszem csapódott a fapadlóra.

37. VI/3. A lélegző zárszerkezet — Passzív leltár

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson nem az a fajta hivatalnok volt, akit megriaszt egy lélegző fém alkatrész. A bürokrácia szigorú törvényei szerint ami levegőt vesz a helyiségből, az fogyasztási cikknek vagy élőállat-állománynak minősül, így azonnal új adósávba sorolható.

- A szellőzési illeték elengedhetetlen - állapította meg halkan, és a köténye zsebéből előhalászott egy sárgaréz tolómércét, hogy felmérje a kulcslyukak átmérőjét.

Ahogy a tolómérce hideg szárai megérintették az első sárgaréz szegélyt, a kulcslyuk halk pukkanással beszívta a levegőt. A pult mélyén lapuló fiókban lévő papírok riadtan megzördültek. A küldönc eközben szó nélkül megfordult, és a ködbe lépve elpárolgott, maga mögött hagyva a tölgyfába vájt sercegő barázdát.

Henderson precíz mozdulatokkal méricskért tovább. Úgy vélte, a helyzet pofonegyszerű: ha a doboz levegőt fogyaszt a boltból, azt tételesen ki kell számlázni a korábbi tulajdonosnak. A kirakat üvegén túl csapdába esett régi antikvárius kétségbeesetten rázta a fejét, de Henderson ezt a szakmai elismerés jelének tekintette.

Elővette a nehéz, réznyelű hivatalos bélyegzőt, hogy érvényesítse a bevételezési bizonylatot. Ám amint a gumilapot a bádogdoboz pereméhez nyomta, a legközelebbi kulcslyuk hirtelen kitágult, és egyetlen, elégedett csettintéssel elnyelte a bélyegző fanyelét. Henderson csupán a hüvelykujját tudta időben visszahúzni.

A doboz mélyéről ezután halk, szabályos horkolás hallatszott. A pult alatti fiók magától visszagördült a helyére, és pontosan egy rézgarassal nehezebb lett.

38. VI/4. A rézgaras kamatlába — Előjegyzett nyereség

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson nem az a férfi volt, aki elhanyagolná az egyforintos könyvelési eltéréseket. Amikor a pult fiókja a váratlan súlygyarapodás után csöndben megállapodott, a tisztviselő habozás nélkül kihúzta a fagerendás szerkezetet. A benne pihenő egyetlen rézgaras nem csupán szokatlanul fényes volt, hanem érezhetően meleg is, mint egy frissen kisült zsemle.

- Tárgyi eszköz kötelező értékesítése - jegyezte meg Henderson halkan, miközben hüvelykujjával óvatosan megpöccintette a fémet. A garas csengése azonban nem a

megszokott fémes hangot adta, hanem egy apró, elfojtott köhögést hallatott.

A bürokrata ekkor a bádogdoboz felé fordult. Mivel a bélyegző fanyele végleg odalett, a bevételezési bizonylat hitelesítése új eljárást igényelt. Henderson nem esett kétségbe: a zsebéből előhúzott egy vastag grafitceruzát, és közvetlenül a bádogdoboz oldalára kezdte felírni a leltári törzsszámot. A fém azonban meglepően rugalmasnak bizonyult; a ceruza hegye mélyen belesüppedt a lemezbe, mintha puha vajba rajzolt volna, a leírt számok pedig azonnal átváltoztak apró, sötét szeplőkké.

A kirakat üvegének túloldalán a zárolt antikvárius elkeseredetten mutogatott a hátsó szoba ajtaja felé. Henderson egy szigorú pillantással intette intellektuális fegyelemre a kirakati elemet, majd elhatározta, hogy a leltározást a raktárkészlet átvizsgálásával folytatja. Ahogy átlépte a hátsó helyiség küszöbét, a homályos sarokból halk, egyenletes billentyűkattogás szűrődött ki.

39. VI/5. A mechanikus egyenleg — Előjegyzett nyereség

Meghökkenő mesélő

Henderson megállt a fagerendák árnyékában. A hátsó szoba fülledt levegőjében papírpor és dohos tinta szaga keveredett, a kattogás pedig egy sötét tölgyfa íróasztal felől érkezett. A tisztviselő nem lepődött meg; a hivatalos rendkövetés nem ismerte a megilletődöttséget. A homályban egy öreg, sárgaréz alkatrészekből álló mechanikus számológép működött teljesen önállóan: gombjai ritmikusan süllyedtek le, mintha láthatatlan ujjak szaporán pötyögnének rajtuk.

A gép keskeny papírszalagja folyamatosan tekergett lefelé, tele nyomtatott számsorokkal. Henderson közelebb lépett, feljebb tolta az orrán a szemüvegét, és precízen tanulmányozni kezdte a kijövő egyenleget. A papírra nyomtatott tételek azonban nem szokványos pénzösszegek voltak, hanem másodpercekben kifejezett időértékek. A gép pontosan kiszámolta, hogy a pult fiókjában pihenő meleg rézgaras hány percnyi késedelmi kamatot generál az antikvárium folyószámláján.

- Nyilvánvaló számítási hiba - állapította meg Henderson hűvösen, majd benyúlt a mellényzsebébe a saját ellenőrző ceruzájáért. A számológép erre a mozdulatra azonnal

elhallgatott. A rugós karok leálltak, a fémgombok visszaurogtak a helyükre, a szalag végén pedig egy friss, nedves festékkel nyomtatott mondat jelent meg: *A leltározó jelenléte levonásra kerül.*

Henderson elégedetten bólogatott. Az egyenleg végre hivatalos alapot nyert. Csak akkor torpant meg, amikor megpróbált visszalépni az eladótér felé: a hátsó szoba ajtónyílása helyén most egy tömör, frissen falazott téglatest állt.

40. VI/6. A falazási illeték — Téglalapú elszámolás

Meghökkentő mesélő

Henderson megtapogatta a friss habarcsot. Még nedves volt, finom mész- és folyami homokszagot árasztott. Egy kevésbé felkészült tisztviselő talán pánikba esik, vagy kalapács után kutat, Henderson azonban csupán előhúzta mellényzsebéből a sárgaréz rétegmércét, és kimérte a téglatest pontos kiterjedését.

– Ingatlan-fejlesztési többlet – állapította meg halkan. A fal jelenléte megkérdőjelezhetetlenül növelte az épület szerkezeti értékét, még ha a szellőzést és a kijutást átmenetileg korlátozta is. A szabályzat szerint a leltári tételek nem tévednek, legfeljebb új oszlopot igényelnek a könyvelésben.

Mögötte a számológép ismét életre kelt. Nem a korábbi ritmikus kattogással, hanem finom, sziszegő hangon tekerte ki a papírszalagot. Henderson feljebb tolta a szemüvegét, és a géphez lépett. A friss nyomtatás rövid volt és lényegretörő: Szerkezeti módosítás elfogadva. Áthaladási illeték: egy darab hivatalos nyilatkozat.

A gépezet oldalából egy kis rugós fiók ugrott ki, amelyben tollpihe pihent egy miniatűr, füstölgő bélyegzőpárna mellett. Ekkor a téglatest túlsó oldaláról – ahol a pultnak kellett volna állnia – szaporán kopogó léptek és egy leltárkönyv lapozásának összetéveszthetetlen zaja szűrődött át.

Henderson megmártotta a tollat a sűrű, fekete tintában, de mielőtt a papírhoz ért volna, a legalsó téglaszélén apró, kerek rés nyílt, mintha maga a fal próbálna betekinteni a hátsó szobába.

41. VI/7. A befalazott egyenleg — Szerkezeti leltár

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson nem habozott. Hivatali precizitással írta alá az áthaladási nyilatkozatot a kis papírlapon, majd a sűrű fekete tintával még nedves dokumentumot óvatosan betolta a legalsó tégl apró, kerek részén.

A fal túlsó oldalán a lapozás zaja azonnal elült. Egy száraz, elégedett csettintés hallatszott, majd a nyílás egy halk, mészporos pattanással záródott be, mintha sosem létezett volna. Még a friss habarcs szaga is nyomtalanul elpárolgott a levegőből.

Mögötte a mechanikus számológép utolsót kattant, és egy hosszú, csipkés szélű papírszalagot lökött ki magából. Henderson felvette a papírt, megszokott mozdulattal elsimította a szélét, és feljebb tolt szemüveggel végigolvasta a záróegyenleget.

„Elszámolás lezárva” – állt rajta a tömör, kékes szedés. – „Minden ingatlan-fejlesztési és befalazási illeték rendezve. Új leltári tétel bejegyezve: Mr. Henderson, antikvárius (beépített szerkezeti elem, 1 db). Állapot: rendkívül stabil, teherbíró.”

Henderson elgondolkodva visszatette a tollat a mellényzsebébe, majd megkopogtatta a téglákat. A fal tömör, elmozdíthatatlan hangot adott. Ekkor döbbsent rá, hogy a kijárat nem elzárta tőle a külvilágot, hanem a teljes hátsó szobát – vele együtt – véglegesen az épület alaprajzába fagyasztotta.

Sűrű, hűvös csend telepedett a helyiségre. A sötétedő sarokban csupán egy apró, sárgaréz zárszerkezet halk kattanása hallatszott a padló alól, ahol egy eddig nem létező bádogdoboz fedele pattant fel lassan.

42. VII/1. A tartóelem kötelessége — Statikai garancia

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson gondosan összehajtotta a záróegyenleget kiadó papírszalagot, majd a mellényzsebébe csúsztotta. A padló alól előbukkanó bádogdoboz felé lépett, és megszokott hivatali alapossággal hajolt fölé. A dobozban nem menekülési terv rejtőzött, hanem egy kis rézcsergő, egy kihegyezett ceruza, valamint egy keskeny bőrkötésű füzet, melynek fedelén ez állt: *Szolgálati szabályzat teherbíró szerkezeti elemek részére*.

Henderson kinyitotta a füzetet. Az első fejezet részletesen taglalta az épület alaprajzába fagyasztott leltári tételek jogait. A szabályzat értelmében a beépített elemek negyedévszázadonként tizenöt perc pihenőidőre jogosultak, amennyiben statikai kilengésük nem haladja meg a megengedett két százalékot.

A leltáros meggondolt mozdulattal megkopogtatta a saját térdkalácsát. A megszokott csontos hang helyett tömör, gránitszerű puffanás hallatszott. Henderson elégedetten bólintott: a beépítés minősége megfelelt a legszigorúbb építésügyi előírásoknak. A ceruzáért nyúlt, és precíz bejegyzést tett a füzetbe: *1. számú szerkezeti elem (Henderson) – állapot: szilárd, rezonancia: minimális, karbantartás jelenleg nem szükséges.*

Alighogy lezárta a mondatot, a mennyezeti fagerendák közül halk szisszenéssel egy sárgaréz cső ereszkedett alá, amely egy frissen gőzölgő csésze teát helyezett a kabátja ujján hirtelen megjelent fémkonzolra.

Mielőtt azonban belekortyolhatott volna, a frissen felhúzott téglafal túloldaláról halk, illedelmes kopogás hallatszott, majd egy ismeretlen hang szólalt meg:

– Elnézést a zavarásért! Az új bérlő vagyok. Megtudhatnám, hogy a tartófal garanciális felülvizsgálata benne van-e az illetékben?

43. VII/2. Garanciális kötelezettség – Szerkezeti felelősség

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson lassan lehelyezte a teáscsészét a fémkonzolra, majd a frissen felhúzott téglafalhoz lépett. Igazított egyet a zakóján, kisimította a Szolgálati szabályzat bőrkötését, és kimért, hivatalos hangon válaszolt:

– A garanciális kötelezettségvállalás a 42-es cikkely értelmében a beépített elemet terheli, amennyiben a bejelentés írásban, három példányban történik.

A fal túloldalán rövid csend támadt, majd hallatszott, ahogy egy töltőtoll serceg a papíron.

– Köszönöm – felelte a láthatatlan bérlő. – Az illetékbélyeget a téglafugáján keresztül csúsztassam át, vagy van erre kijelölt gyűjtőcsatorna?

Henderson a falhoz illesztette a fülét. Nem emberi lépések zaját hallotta, hanem a szomszédos helyiség tartóoszlopainak halk, ritmikus kattogását. Hivatali kötelességtudata azonnal felülkerekedett a józan ész maradványain: ha a túloldali teherbíró szerkezet megsérül, a rezonancia az ő saját, gránitból való térdkalácsára is áttérjedhet.

– Használja a harmadik sor negyedik fugáját – utasította a szomszédot, miközben a kihegyezett ceruzával újabb rovatot nyitott a füzetben. – És kérem, kerülje a hirtelen mozdulatokat. A garancia érvényét veszti, ha a szomszédos térrészben a statikai kilengés meghaladja a megengedett határértéket.

A megadott fugán át pillanatokon belül egy vékony, összetekert papíros bukkant elő, melyet egy apró rézkapocs tartott össze. Henderson átvette, és megszokott alapossággal szétnyitotta.

A papíron azonban nem illetékbélyeg állt, hanem egy finom vonalú, műszaki pontosságú ábra, amely Mr. Henderson saját szerkezeti rajzát ábrázolta – a szív helyén egy apró, megállíthatatlanul ketyegő fogaskerékkel.

44. VII/3. Szerkezeti rajz — Ketyegő garancia

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson óvatosan megkocogtatta a papírlapot a hüvelykujjával. A műszaki rajzon szereplő fogaskerék percenkénti hatvannyolc fordulatszámmal forgott – pontosan annyival, amennyit saját pulzusaként szokott regisztrálni az éjszakai leltározások során.

– Megállapításom szerint a rajz hiányos – szólta át a téglafalon, miközben ceruzájával körzőként igazította ki a papír szélét. – A negyvenkettes cikkely harmadik bekezdése értelmében a beépített belső hajtóművekre külön kenési és karbantartási jegyzőkönyv vonatkozik. Amennyiben ön a szerkezeti rajzot garanciális igényként terjeszti elő, mellékelnie kell az időszakos műszaki felülvizsgálat igazolását is.

A túloldalon a fém alkatrészek ritmikus kattogása hirtelen átváltott egy fémes, tompa csikorgásra, mintha egy nagyobb lendkerék lassult volna le a vakolat mögött.

– A felülvizsgálat jelenleg is folyamatban van – felelte a láthatatlan bérlő. – A garanciavállaló személye megegyezik a teherbíró elemmel. Kérem, szorítsa a mellkasát a téglafalhoz a finomkalibráció elvégzéséhez.

Henderson igazított a nyakkendőjén, és szigorú pillantást vetett a Szolgálati szabályzat borítójára. A hivatali protokoll nem hagyott teret a személyes kétségeknek: ha az ő belső szerkezete minősül az épület elsődleges tartóelemének, akkor minden egyes szívverése hivatalos állami dologösszességet képez. Lassan előrelépett, és zakójának gombjait a negyedik téglasorhoz illesztette.

A vakolat mögül finom, hűvös vibráció áradt ki, amely azonnal szinkronba került a bordái mögött ketyegő mechanikával. A padlódeszkák alól halkán felcsendült egy régi falióra ütése, miközben a szomszédos szobában valaki óvatosan felhúzott egy rugós szerkezetet.

45. VII/4. Felderítés — Ketyegő átvétel

Meghökkentő mesélő

A finomkalibráció egyetlen éles, fémes kattanással zárult le, amely nem a vakolat mögül, hanem közvetlenül Mr. Henderson szegycsontja alól visszhangzott. A vibráció hirtelen megszűnt, a téglafal pedig újra hideg és mozdulatlan lett, mintha sosem közvetített volna mechanikus pulzust.

A téglák közötti legkeskenyebb fugán át egy apró, sárgarézből hajtogatott elismervény türemkedett ki. Henderson óvatosan kihúzta a nyíláson, a fal tövébe térdelt, és megszokott hivatali alaposágával a vakolatra fektette a papírt. Zakója belső zsebéből előhúzza a töltőtollát, hogy érvényesítse a záradékot. A dokumentum apró betűi szerint a teherbíró elem átvétele megtörtént, ám a garanciális időszak pontosan hatvan perc múlva érvényét veszti, amennyiben nem történik meg a rendszer másodlagos felderítése.

– A csatlakozóegység átvétele regisztrálva – hallatszott a fal túloldaláról a szikár, fémízű hang. – A másodlagos kör felülvizsgálatához használja a padlószint alatti hívóreteszt.

Henderson megigazította a nyakkendőjét, és szigorú pillantást vetett a fugára.

– A Szolgálati szabályzat nem említi a másodlagos kört. Egyetlen főtartó létezéséről van tudomásom, amelyet jelenleg a saját keringési rendszerem biztosít.

Válasz helyett a hajópadló alatt tompa, karcoló zaj futott végig. Henderson a lábához pillantott: a lucfenyő deszkák találkozásánál egy korábban nem létező, apró rézpánt csillant meg. A csapóajtó alig volt nagyobb egy szivardoboznál, mégis pontosan olyan

ütemre ketyegett, mint egy miniatűr, földalatti transzformátorállomás.

46. VII/5. A másodlagos bélyegző — Mechanikus jóváhagyás

Meghökkenő mesélő

Mr. Hendersont nem hagyták cserben a hivatali beidegződések. Óvatosan felhajtotta nadrágja szárát, nehogy a lucfenyő szálkái kárt tegyenek a szövetben, majd térdre ereszkedett, és mutatóujjával felpattintotta a szivardoboznyi rézfedelet.

A mélyben nem villanydrótok vagy óraművek lapultak, hanem egy apró, halványan megvilágított rekesz. A rekesz közepén miniatűr pecsétnyomó állt, mellette csipetnyi tusmedencével. A ritmikus ketyegés nem kerekek súrlódásából fakadt, hanem a tus tartályának apró dugattyújából, amely tízmásodpercenként pontosan egyetlen csepp fekete tintát pumpált a szivacsra.

- A másodlagos kör ellenőrzése megkezdődött - szólalt meg újra a fal mögötti szikár hang, amely ezúttal mintha közvetlenül a padlórésekből szivárgott volna elő. - A felderítési protokoll értelmében Ön köteles benyújtani jobb hüvelykujjának lenyomatát a másodlagos statikai jóváhagyáshoz.

Henderson zakója zsebéből előhúzta a vasalt zsebkendőjét, és rosszállóan tanulmányozta a szerkezetet.

- Ez az eljárás nem szerepel a leltári jegyzékben - jegyezte meg kimérten. - Ráadásul a tus sűrűsége nem felel meg a Szolgálati Szabályzatban előírt szabványnak.

A dugattyú ketyegése erre érezhetően felgyorsult. A kis rézkamrából egy finom, csipeszszerű kar nyúlt ki, és megkocogtatta Henderson cipőjének orrát, sürgetve a garanciális jóváhagyást.

Henderson belátta, hogy a határidő sürget. Nem kockáztathatta a teherbíró elem érvényességét, így hüvelykujját a tuskamrába nyomta, majd rányomta a nyílás szélén kilógó papírcsíkra. A csapóajtó abban a pillanatban csapódott le, alig elkerülve az ujját, és a padló alatti gépies ketyegést egy elégedett, mély morajlás váltotta fel.

Ekkor a szoba túlsó sarkában, a leltározott polc legfelső fokán álló antik sárgaréz csengő halk, egyenletes ketyegésbe kezdett.

47. VII/6. A felső légtér — Plombált garancia

Meghökkenítő mesélő

Mr. Henderson méltóságteljesen felegyenesedett, majd aprólékos mozdulatokkal porolta le nadrágja térdét. A hivatalos ügyrend nem ismerte a térdelést, csupán a technikai átmenetet a különböző ellenőrzési szintek között. A szoba sarkában, a legfelső polcon álló rézcsengő nem megszólalt, hanem egyenletes, száraz ketyegéssel mérte az időt, akár egy tengeri kronométer.

Henderson a leltári lajstromot a hóna alá csapta, és a polchoz lépett. A csengő sárgaréz kupolája alatt nem a nyelv mozgott, hanem egy apró, csontból faragott mutató fordult körbe a számlapon, melyre leltári tételek számát vésték precíz, apró betűkkel.

– A másodlagos jóváhagyás feldolgozva – szűrődött át a téglafal mögül a bérlő fémesen rezgő hangja. – A szerkezeti egyensúly fenntartása érdekében most a felső légtér leltári tételeinek mechanikus ellenőrzése következik.

A csengő talpazatából egy apró, rugós fiók pattant ki. Benne egy perforált réztábla és egy miniatűr, órásmeisteri plombáló fogó feküdt. A Szolgálati Szabályzat kiegészítése szerint a beépített elemek feletti légteret kétméterenként egyedi sorszámozású plombával kell biztosítani, máskülönben a garanciális felelősség visszaszáll az üzemeltetőre.

Henderson közelebb lépett, felvette a parányi fogót, és a legfelső polcléc sarkán lévő kis rézkarikára illesztette.

A szoba mélyén, az alsó polcok homályában ekkor egy nehéz, bőrkötésű leltárkönyv csatjai maguktól, egymás után pattanva nyíltak ki.

48. VII/7. A leltárkönyv – Függő garancia

Meghökkenítő mesélő

Mr. Henderson meg sem rebbentette a szemöldökét. A hivatalos procedúrák során felmerülő váratlan zajok ritkán jelentettek mást, mint egy újabb, előre nem jelzett bejegyzési kötelezettséget. Lassú, kimért léptekkel az alsó polchoz sétált, miközben kezében még mindig szorosan fogta a miniatűr plombáló fogót.

A vastag, sárgult lapok maguktól pörögtek át, míg végül megálltak egy olyan oldalnál,

ahol a tusvonalak még frissen csillogtak. A fejléc a Szolgálati Szabályzat szigorú betűivel hirdette: „Légtéri illeték és szerkezeti garancia – átmeneti záradék”. Az oldal közepén egy precíz, kerek mélyedés feküdt, amely hajszálpontosan egy rézgaras körvonalát formázta meg.

– A felső légtér lezárása visszaigazolva – szűrődött át újra a téglafal mögül a bérló fémesen rezgő hangja. – A mennyezeti egyensúly fenntartása érdekében a garanciális letét azonnali elhelyezése szükséges.

Henderson a mellényzsebébe nyúlt. Ujjai megtalálták az utolsó rézgarast, amelyet még a padlószintű jóváhagyáskor könyvelt el maradványértékként. Kimérten a könyv lapjába vágott mélyedésbe illesztette az érmét. A könyv lapjai abban a pillanatban csapódtak össze, és a nehéz rézcsatok süketítő csattanással reteszelődték újra.

A szoba sarkában, a legfelső polcléc feletti vakolatból ekkor finom, fehér por hullott alá, s a falból egy korábban nem szereplő, sárgaréz csővezeték lassan kinyújtózott a helyiség közepe felé.

49. VII/8. A befejezett leltár — Karbantartott ingóság

Meghökkenítő mesélő

Mr. Henderson türelmesen megvárta, míg a sárgaréz csővezeték teljesen kinyújtózik a mennyezet alól, majd hajszálpontosan megáll a helyiség mértani középpontjában. A cső sziszegő hangot adott ki, mint egy megkönnyebbült gőzkazán, majd a tölcésrés végéből egy apró, csillogó tárgy hullott egyenesen Henderson kinyújtott tenyerébe.

Egy nehéz, gravírozott rézbárca volt az. Henderson a szeméhez emelte a sima fémlemezt, hogy a finom, karcolt betűket pontosan leolvassa.

„Leltári tétel: 84/B. Megnevezés: Gondnok és zálogőrző szerkezet (Mr. Henderson).
Állapot: Üzemkész, plombálva. Bérbeadási szerződés lezárva.”

Henderson lassan pislogott egyet. Újra megigazította a mellényét, mintha a Szolgálati Szabályzat hirtelen egy méltányos, bár kissé szokatlan fejezetéhez ért volna. A téglafal mögül a fémesen rezgő hang ekkor végleg elhallgatott. Helyette a hátsó szoba régen bezárt ajtajának zárja kattant egyet selymesen.

Az eddig lezárt mézszárosakna felől hűvös, friss levegő áramlott be, s a küszöbön egy vadonatúj, kifogástalanul vasalt öltönyt viselő alak jelent meg.

– A garanciális feltételek ellenőrizve – állapította meg az új bérlő, miközben átlépte a küszöböt, s kényelmesen helyet foglalt a pult mögötti forgószékekben. – Ön kiválóan teljesít, Henderson. A leltár végre hiánytalan.

Henderson tisztelettudóan meghajolt, majd fegyelmezetten elfoglalta kijelölt helyét a sarokban álló sárgaréz tartóállványon, mint a bolt legértékesebb, garanciálisan karbantartott ingósága.

A pult alatti sötét fiók mélyén ekkor halk, egyenletes ketyegéssel működésbe lépett egy ismeretlen szerkezet.

50. VIII/1. A naprakész kalendárium — Hétköznapi elszámolás

Meghökkentő mesélő

Az antikvárium ajtaja feletti rézharang megreccsent, majd egyetlen, kimért koppanással jelezte az első reggeli látogatót. Az új bérlő elegánsan kihúzta magát a pult mögött, s gombostűfejnyi pontossággal eligazította a csokornyakkendőjét.

Az érkező, egy alacsony, keménykalapos úriember, gondosan megtörölte a cipőjét a lábtörlőn, majd bizalmasan a pult felé lépett.

– Jó reggelt! A megszokott öröknaptáramért jöttem. Remélem, a törzsvásárlói kedvezményem továbbra is érvényes.

Az új bérlő készségesen bólintott, miközben a tekintete egy pillanatra a sarokban álló sárgaréz állványra tévedt. Mr. Henderson mozdulatlanul, fényesre polírozott gombokkal állt a tartón, tökéletes statikai egyensúlyban viselve a kalapállvány szerepét.

– Természetesen, uram – felelte a bérlő kötelezően nyájad hangon. – Az árukészletünket felülvizsgáltuk, a kiszolgálás pedig garanciálisan zökkenőmentes.

A vevő gyanakodva pislantott Henderson merev alakja felé.

– A segédje ma mintha kissé sápadt lenne. Nincs jól?

– Csupán a rendes karbantartási ciklusát tölti – nyugtatta meg a bérlő, s beleejtett egy rézgarast a pult mélyén ketyegő nyílásba. A fiók halk szisszenéssel kiadott egy finom kötésű, kis alakú albumot.

A kalapos úr elégedetten átvette a kötetet, ám ahogy belelapozott, a szemöldöke

magasra szaladt. A lapok mindegyikén a tegnapi dátum szerepelt, csupán a napok nevei cserélődtek fel benne teljesen rendszertelenül.

– Ez felettébb praktikus – mormogta az ügyfél elégedetten. – Így legalább semmiről sem tudok elkésni.

Az új bérlő mosolyogva bólogatott, miközben a pult alatti szerkezet egy újabb, alig hallható fogaskerék-fordulattal nyugtázta az adásvételt.

51. VIII/2. A felhúzott egyenleg – Óránkénti karbantartás

Meghökkenítő mesélő

A keménykalapos úr elégedett léptekkel távozott, s az ajtó feletti rézharang egyetlen száraz koccanással lezárta a tranzakciót. Az új bérlő apró, kimért mozdulattal törölte le a pult mahagóni felületét, majd a rézgarast egy finom, csontnyelű papírvágó késsel hátrébb tolta a kassza mélyén.

A helyiségben visszaállt a pedáns csend. Mr. Henderson a sarokban változatlanul töltötte be a sárgaréz kalapállvány felelősségteljes szerepét, bár a jobb vállára nehezedő öntöttvas felöltőgomb kissé feszítette a szövetszálakat. Statikai szempontból azonban a pozíciója továbbra is kifogástalan maradt.

– A délelőtti műszak első szakasza elszámolva – jelentette ki a bérlő a semmibe, miközben egy vaskos, bőrkötésű jelenléti ívet emelt ki a pult alól. – A garanciális feltételek szerint a helyiség berendezési tárgyai számára óránkénti állagmegóvási szünet van előírva.

Lépteinek halk kopogása kíséretében Mr. Hendersonhoz sétált, s egy apró, rézből készült felhúzókulcsot illesztett a kalapállványként szolgáló úriember kabátjának második gomblyukába. Hármát csavart rajta jobbra. Henderson torkából mély, mechanikus kattanás hallatszott, melyet halk ketyegés követett, miközben a bal karja fél centiméterrel feljebb emelkedett, hogy jobban megtámassza a rábízott kiegészítőket.

A bérlő elégedetten bólintott, s már épp visszaindult volna, amikor az antikvárium hátsó szobájából egy lepecsételt, szürke boríték csúszott ki a küszöb alatt.

52. VIII/3. A tulajdonjogi záradék — Helycserés garancia

Meghökkentő mesélő

A bérlő lehajolt, és két ujjával óvatosan kiemelte a szürke borítékot a porból. A nehéz viaszpecsét alatt egy apró betűs kiegészítő záradék lapult, rajta a Főfelügyelőség szárazbélyegzőjével.

Gondosan felvágta a papírt a csontnyelű késsel, majd halkán olvasni kezdte a sorokat. A záradék értelmében a helyiség bérleti joga és a vele járó karbantartási kötelezettség az utolsó mechanikus felhúzással hivatalosan is átszállt a leltár legmagasabb pontszámú, állandó jelenléttel rendelkező tárgyára.

Mr. Henderson válláról halk koppanással lecsúszott a súlyos öntöttvas kabát. A sárgaréz állvány kiegyenesedett, majd Henderson kimért, méltóságteljes léptekkel a pult elé sétált. Kinyújtotta a kezét, s egyetlen határozott mozdulattal átvette a bérlőtől a réz felhúzókulcsot.

– A műszakváltás törvényes – mondta Henderson, s a meglepetéstől megdermedt ember vállára akasztotta a nehéz felöltőt. – Kérem, ügyeljen a helyes tartásra. Az Ön első óránkénti karbantartása hatvan perc múlva esedékes.

Az új berendezési tárgy a sarokba merevedett, miközben a pult mélyén egy ismeretlen eredetű, apró ezüstcsengő halk, tiszta pendüléssel jelzett.

53. IX/1. A friss tulajdonos — Váltott műszak

Meghökkentő mesélő

Mr. Henderson simára simította a pult sárgaréz szegélyét, majd kimérten kihúzta a legfelső fiókot. A vastag, bőrkötésű leltárkönyv halkán felnyökkent, ahogy a friss tintával írt tulajdonjogi bejegyzés megszáradt a lapjain. Henderson felvette a pulton heverő kis rézcsipeszt, és gondosan az ingzsebébe csúsztotta – a garanciális karbantartó szerszámkészlet elengedhetetlen tartozékát.

A sarokban álló új berendezési tárgy meg sem rebbent. Tartása kifogástalan volt, bár az öntöttvas kabát nehéz szövete alatt a vállai leheletnyit megfeszültek. Az üveges kirakat

felől tompa léptek zaja hallatszott: az utcán elhaladó gyalogosok észre sem vették a bolton belüli finom átrendeződést.

Henderson egy finom törlőkendővel óvatosan leporolta a pult szélén álló mérleget, majd átlépett a pult másik oldalára. Odasétált a sarokba merevedett alakhoz, és ellenőrizte a hátán lévő apró, hármasszámú rézcsavart. A szerkezet egyenletesen ketyegett, pontosan úgy, ahogy a garanciális kézikönyv előírta.

– A tartóelem beszabályozása megfelelő – mormolta Henderson, és apró pipát tett a leltárkönyv szélére.

Ekkor a bolt mélyéről, a hátsó szoba felé vezető sötét ajtó réséből halk, fémes kaparászás hallatszott. Egy ódon, sárgaréz szerkezet kattant a homályban.

54. IX/2. A műszakóra kattánása – Előírt kenőanyag

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson cseppet sem jött zavarba a sötétből érkező fémes kaparászástól. Megfontolt léptekkel a hátsó szoba felé indult, miközben a bőrkötésű leltárkönyvet szorosan a hóna alá csapta. A félhomályban egy súlyos, öntöttvas vázra szerelt sárgaréz szerkezet ketyegett: a műszakóra. A számlapján lévő finom fogaskerekék épp most fordítottak át egy gravírozott fémtáblácskát, amely a következő kötelező karbantartási fázist jelölte meg.

– Kenési ciklus, harmadik fokozat – olvasta fel félhangosan Henderson, majd felnyúlt a falra szerelt, csöpögésgátlóval ellátott olajadagoló fémcsövéhez. A cső végén egyetlen átlátszó, borostyánszínű csepp remegett, akár egy apró, megfagyott borostyánkő.

Henderson óvatosan aláhajtotta a zsebéből előhúzott kis rézkupak formájú célszerszámot, felfogta a sűrű folyadékot, s kimérten visszasétált a bolt sarokba merevedett berendezési tárgyához. Az egykori tulajdonos – aki most mint kifogástalanul beszabályozott, óránként felhúzendó bérlemény szolgált – meg sem rebbent, amikor Henderson a hármasszámú rézcsavar köré cseppentette a szert. A feszültség a fémszerkezetben azonnal engedett, s a ketyegés lágyabb, majdnem doromboló ritmusra váltott.

A művelet ezzel lezárult volna, ám a pult alatti fiók magától visszakattant, s a leltárkönyv egy újabb, eddig üres lapot tárt fel. A friss tintával írt soraiban nem nevek,

hanem precíz hőtérképek rajzolódtak ki a helyiség alaprajzáról.

A hátsó szobában lévő műszakóra ekkor ismét megpendült, s a falból kiálló fémcsúszdán egy apró, lepecsételt fadoboz gurult elő, egyenletesen zörögve a fapadlón.

55. IX/3. A lepecsételt fadoboz — Hőtágulási záradék

Meghökkenő mesélő

Henderson lassan odalépett a padlón pihenő, lepecsételt fadobozhoz. A viaszpecséten az antikvárium apró, fogaskerekes címere állt. Óvatosan felvette; a fa még meleg volt, mintha most pattant volna ki egy működő kemencéből.

– Egy újabb garanciális kiegészítő – dörmögte feszülten, miközben hüvelykujjával lepattintotta a törékeny viaszt.

A doboz belsejében nem újabb csavarok vagy kenőolaj lapult, hanem egy finomra csiszolt, sárgaréz hőtágulási mérőműszer, valamint egy összehajtott papírlap. A cédulán Henderson saját, precíz kézírásával állt az utasítás: „A berendezés túlmelegedése esetén a pult alatt lévő második kart azonnal visszahúzni.”

A sarki állványon sötétlő egykori tulajdonos – a szilárdan beállított berendezési tárgy – ekkor halk, sziszegő hangot adott ki. A nyakánál lévő finom illesztéseknél vékony gőzcsík csapott fel.

– Nem kapott elegendő kenést? – suttogta Henderson riadtan, és hirtelen visszalépett a pulthoz. A kézírás pontosan az ő betűit formázta, ám határozottan tudta, hogy soha életében nem írt le ilyen mondatot. A leltárkönyv hőtérképén a pult mögötti sarok ekkor vörösen kezdett izzani.

Henderson nem habozott tovább. Benyúlt a pult alá, és határozott mozdulattal meghúzta a másodlagos rézkart. A fal mögött nehéz láncok csörrentek meg, s a fapadló közepén egy apró, kör alakú csapóajtó emelkedett ki egy centiméternyit, alóla hideg, fémes huzat csapott ki.

56. IX/4. A nyitott csapóajtó — Huzatbiztos szellőzés

Meghökkenő mesélő

Henderson óvatosan letérdelt a résnyire kinyílt csapóajtó mellé. A kiáramló, fagyos huzat szokatlan, olajos gépszagot hordozott, ami azonnal elfojtotta a sarki berendezési tárgy sziszegését. A nyakánál felcsapó gőz kiáramlása alábbhagyott, ám az antikvárium kellemes melege egyetlen pillanat alatt elillant, a pulti hőmérő higanyszála pedig drasztikusan zuhanni kezdett.

A nyílás mélyén, a sötétben egy sárgaréz csiga és egy apró szerkezeti elem látszott. Henderson zseblámpát ragadott, s belvilágított a részbe. A padló alatti keskeny járatban nem csövek húzódtak, hanem egy miniatűr sín pár, amelyen egy tenyérnyi csille várakozott. A csillében egyetlen gondosan összehajtott, viaszolt cédula feküdt: „Hűtési illeték fejében levonandó a következő műszak béréből.”

– Rendkívül hatékony logisztika – dörmögte Henderson, miközben kiemelte a cédulát. A mérőműszer sárgaréz mutatója lassan visszaállt az üzemi zónába, mire a sarki állványon pihenő volt tulajdonos halk kattanással korrigálta a tartását, mintha a hideg hatására kissé összehúzódtak volna az alkatrészei.

Ekkor a bejárat ajtó feletti rézcseggő megszólalt. Nem kívülről érkezett látogató: a cseggő nyelvét a falból kifutó vékony acél drót rántotta meg. A pult szélén pihenő leltárkönyv lapjai maguktól pörögni kezdtek, s megálltak a következő záradéknál, amely alatt egy még nedves tintájú bélyegzőnyom csillogott.

Henderson a könyvhöz lépett, és észrevette, hogy a fagyos huzat most már nem a csapóajtóból, hanem egyenesen a könyv lapjai közül árad.

57. IX/5. A fagyos leltárkönyv — Természetes légcseré

Meghökkentő mesélő

Henderson megfontoltan hátralépett a pultról, majd megragadta a rézhegyű nehezéket, és óvatosan ráhelyezte a leltárkönyv zúzmarás lapjára. A hideg fuvallat nem csillapodott; ehelyett a papír ropogó hangot adott, mint a vékony tavi jég, s a lapok szélén apró jégkristályok kezdtek bokrosodni.

– A szellőzési illeték elszámolása nem képezheti vita tárgyát – állapította meg halkan, miközben ujjával kikerülte a dér lepte sorközoeket.

A nedves bélyegzőnyom alatt újabb mondat tűnt fel, amely mintha közvetlenül a papír rostjaiból fagyott volna ki: „A légcseré átmeneti díja egy darab rézgomb vagy azzal

egyenértékű fémáru.” A pult szélén pihenő óralánc egyik apró szeme ekkor önálló életre kelt: elszabadult, s a dermesztő léghuzat fuvallatában egyenletesen belecsúszott a könyv gerincébe. A leltárkönyv erre egy elégedett kattanással becsukódott, s a fagyos huzat abban a pillanatban megszűnt.

Henderson elégedetten megigazította a zakóját, ám a csend nem tartott sokáig. A hátsó szoba felől halk, ritmikus kattogás hallatszott, mintha egy automata írógép kezdett volna el dolgozni a sötétben. A pult melletti sárgaréz szobor lassan elfordította a fejét a folyosó irányába.

58. IX/6. A ritmikus gépzaj — Automatikus nyugtázás

Meghökkentő mesélő

Mr. Henderson nem az a fajta ember volt, aki hagyta volna, hogy egy felügyelet nélkül maradt gép önkényes túlórába kezdjen. Óvatosan megkerülte a pultot, szeme sarkából egy utolsó szigorú pillantást vetve a némán meredő sárgaréz szoborra, majd határozott léptekkel elindult a hátsó szoba felé. A padlódeszkák megszokott nyikorgását elnyomta a fémes billentyűk ütemes, szinte katonás kopogása.

Amikor belépett a homályos helyiségbe, a látvány nem okozott neki meglepetést, csupán némi adminisztratív elégedetlenséget. A sötétben, a porlepte alkatrészes polcok tövében egy régi, mechanikus lajstromozó szerkezet működött: apró rézkarok csaptak le egymás után egy szalag papírra. A gép nem betűket nyomtatott, hanem apró, szabályos mintázatú lyukakat ütött a szalagra, pontosan olyan ütemben, ahogy a szobában a levegő húlni kezdett.

Henderson közelebb lépett, és határozott mozdulattal letépte a már kinyomtatott papírcsíkot. A lyukkártya szélén friss tintával rányomtatott szöveg futott végig: „Műszakváltás visszaigazolva. A légcseré-illeték jóváírva a kötelezett számláján.” A lap alján az antikvárius gondos, dőlt betűs aláírása állt – pontosabban annak egy tökéletesen élethű, mechanikus bélyegzőnyomata.

– A túlóra-pótlék elszámolása nélkül ez még nem végleges – dörögte Henderson, majd zsebéből előhúzott egy hajlított rézszeget, és habozás nélkül a szerkezet nyitott fogaskerekei közé illesztette.

A szerkezet egy elfojtott csikordulással megállt, ám a falon lévő kis rézrekesz fedele

ekkor lassan felpattant. Odabent egy újabb, még teljesen üres leltárív várt a rögzítésre.

59. IX/7. Az üres leltárív — Bejegyzett mulasztás

Meghökkentő mesélő

Mr. Henderson nem az a fajta könyvelőalkat volt, aki beéretlen dokumentumokat hagyott volna maga után. Egy pillanatra ugyan elgondolkodott azon, hogy a részszeget elszámolható dologi kiadásként kellene-e feltüntetnie, de a hűvös bürokrácia iránti tisztelete végül győzött. A rekesz szélén egy finom rézláncon függő acéltű hegye csillogott.

Henderson határozott mozdulattal kézbe vette az íróeszközt, és a még teljesen üres leltárív tetejére precíz, dőlt betűkkel felvéste a maga egyszerű igényét: „Rendkívüli karbantartási illeték: egy darab hajlított részszeg beszámítása és a fagyos huzat azonnali megszüntetése.”

Amint az acéltű áthaladt az utolsó írásjelen, a fali rekesz nem tekerte vissza a papírt. Ehelyett a fal mélyéből halk, elégedett szisszenés hallatszott. A papírív közepén a tinta helyén apró perforációk jelentek meg, melyek mintázata kísértetiesen hasonlított Henderson saját kézírására. A padlódeszkák alatti fagyos légáramlat egyetlen pillanat alatt elhalt, s a rézrekesz alsó nyílásából egy apró, súlyos fémtárgy gurult ki a portörlő rongy szélére.

Henderson lehajolt, és felemelte a rézzsetont. A korábbi fagyos huzat után meglepő volt tapasztalnia, hogy a fémkorong kellemesen meleg – majdnem forró – volt. Egyik oldalán finom gravírozással a következő felirat állt: „Kártérítési előleg – túlóraterhelés elfogadva.”

– Na látja, lehet ezt rendesen is – jegyezte meg a csendes szobának Henderson, miközben a meleg zsetont a mellényzsebébe csúsztatta.

Ám mielőtt teljesen elégedetten visszaindulhatott volna a frontpult felé, a hátsó falban futó rézcsövekből halk, ütemes kopogás indult meg újra. Ezúttal nem a lajstromozó gép hangja volt, hanem egy másik, mélyebben fekvő szerkezeté.

60. IX/8. A nyomásszabályzó — Gépies kötelezettség

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson megállt a hátsó szoba küszöbén, s a fejét oldalra billentve hallgatta a rézcsövek vibrálását. A hang nem a fal felső részéből eredt, ahol az önműködő lajstromozó lapult, hanem lentről, közvetlenül a fapadló pereme alatt futó vastagabb szerelvényekből. Egy tapasztalt könyvelő pontosan tudja: ha egy bürokratikus gépezet meleg kártérítési zsetont ad, a számlát előbb-utóbb benyújtják a következő tételnél.

Lassan közelebb lépett a sarokhoz, ahol a csövek egy öntöttvas szerelvényben egyesültek. A szelepek felett egy apró, kör alakú nyomásmérő számlapja sötétlett, melynek mutatója vöröses tónusú sárgarézről készült. A mutató eddig mozdulatlanul pihent a nullán, most azonban ütemesen rángatózott, mintha egy láthatatlan gépíró próbálna rajta keresztül üzenetet kopogni.

– Remélem, nem vársz újabb részszeget – mormolta Henderson, miközben a kezét óvatosan a szelepház fölé tartotta. A fémből kellemes, langyos gőz szivárgott ki, amelynek édeskés, finom gépolajszaga volt.

A nyomásmérő alatti keskeny nyílás hirtelen felpattant, és egy apró, lyukasztott kartoncsík türemkedett ki belőle. Henderson két ujjal kihúzta. A kártyán finom tűszúrásokkal rajzolódott ki a következő műszak sorszáma, valamint egy egyértelmű kérés: a zsebében melegedő zsetont be kellett helyeznie a szomszédos nyílásba a folyamatos üzemmód garanciális igazolásához.

Henderson megrázta a fejét. Végül is a bürokrácia szabályai mindenhol bürokratikusak maradnak, legyen szó papírról vagy sárgaréztől. Kivette mellényzsebéből a forró fémkorongot, s habozás nélkül a nyílásba csúsztotta.

61. IX/9. A leltári műszak — Zárt garancia

Meghökkenő mesélő

A forró garanciazseton alig tűnt el a sárgaréz nyílásban, a nyomásszabályzó kattant egyet, s a szelepházból kiszisszenő édeskés gőzpára nyomban alábbhagyott. Mr. Henderson elégedetten porolta le a tenyerét. Úgy tűnt, a bürokratikus gépírási végre megnyugodott, a könyvelési kötelezettségek kiegyenlítést nyertek, s az antikvárium

rendje helyreállt.

Ekkor azonban a szerkezet belsejében nehéz, fémes csattanás visszhangzott. A nyomásmérő számlapja alatti kisablakban felpörgött egy számláló, és a rekeszből egy frissen gravírozott, apró sárgaréz táblácska csúszott ki. Henderson felemelte a hűvös lapot. A precíz vésésen a saját neve állt, alatta a hivatalos bejegyzéssel: Előírt műszak megkezdve. Szolgálati időtartam: visszavonásig.

A hátsó szoba nehéz tölgyfa ajtaja abban a pillanatban magától rácsapódott a keretre, s a retesz fémes csattanással a helyére ugrott. Henderson meglepetten lépett az ajtóhoz, de a kilincs meg sem mozdult. A csövek ritmikus kopogása hirtelen átváltott egy egyenletes, mély ketyegésre – pontosan olyanra, mint egy precíziós műszakóra, amely a karbantartó jelenlétét méri.

Az előző tulajdonos nem eladta az üzletet. Csupán átadta a műszakot a gép következő alkatrészének. Henderson száraz, halvány mosolyra húzta a száját; elvégre a könyvelésben a precizitás a legfőbb erény, még ha az ember maga válik is a leltári tétel részévé.

Az eladótér felől ekkor halk csilingeléssel megszólalt az ajtófeletti rézcseggő. Léptek zajongtak a parkettán, és egy idegen hang bizonytalanul kiáltott be a sötétedő boltterbe.

62. X/1. A gyanútlan vevő – Hivatalos átvétel

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson közelebb hajolt a tölgyfa ajtó kulcslyukához, s megpróbált átlesni a sötétedő eladótérbe. A homályos boltív alatt egy jól öltözött, keménykalapos úr álldogált, kezében egy szalaggal átkötött, sárgarézrel pántolt fadobozzal. Az idegen türelmetlenül kopogott a pult élén egy ezüstfejű sétatálcával, mit sem sejtve arról, hogy a bolt új tulajdonosa épp a szerkezet fogságában tölti elrendelt műszakját.

– Jó napot! Van itt valaki? – kiáltott be a vevő, miközben kíváncsian méregette a falat borító könyvsorokat. – Egy régiséget hoztam becslésre. Egy meglehetősen szokatlan, mechanikus szerkezetet.

A hátsó szobában a rézcsövek hirtelen izgalomba jöttek: a nyomásmérő mutatója kéjesen kilendült, s a fali rekeszből egy apró, üres átvételi elismervény gurult ki, egyenesen Henderson cipője mellé. A nyomtatvány alján már ott szerepelt a saját neve,

mint felelős átvevőé. A gép nem csupán nyilvántartotta a szolgálatot, de azonnal ki is utalta az első hivatalos feladatot.

Henderson köszörülte a torkát, és a zárt ajtón keresztül kikikiáltott:

– Tegye a dobozt a pult közepére, uram! A leltározási folyamat elindult.

A vevő meglepődött a fal mögül érkező száraz hangon, de engedelmeskedett. Amint a fadoboz a pultra került, a padló alól finom vibráció indult meg. Az ajtó alsó nyílásán át egy vékony rézdrót nyúlt ki az eladótérbe, s csendben ráfonódott a csomagra.

A doboz fedele lassan felpattant, s a bársony bélésen egy apró, sárgaréz számlapos ketyegő tárgy villant meg.

63. X/2. A mechanikus becslés — Automata értékbecslés

Meghökkenítő mesélő

A keménykalapos úr elégedetten bólintott, látva a bársonyágyon ketyegő, bonyolult fogaskerék-rendszert. Meggyőződése volt, hogy egy ritka, tizenkilencedik századi asztrolábiumot hozott eladni, amelyet a nagyapja hagyott rá a padlás mélyén.

– Mint láthatja, kiváló állapotban van! – újságolta a zárt tölgyfa ajtó felé fordulva. – Remélem, a becsült összeg tükrözi majd e különleges műremek valódi értékét.

A hátsó szobában Henderson feszülten figyelte, ahogy a rézcsövek halkán sziszegve áramoltatják a gőzt. A falba épített szerkezet apró rézkarja a dróton keresztül azonnal munkához látott: nem felbecsülte a tárgyat, hanem precízen lecsavarta annak hátlapját. A dobozban ketyegő szerkezet ugyanis nem ritka antikvitas volt, hanem a leltározó gép saját, évtizedekkel ezelőtt elhagyott nyomásszabályzó szelepe.

A pult mélyéről fémes kattanással egy pecsételt nyomtatvány gurult ki a vevő elé. A gép nem vételárat fizetett, hanem leltári helyreállítási díjat vetett ki a behozott alkatrészre.

– A rendszer átvette a tulajdonát, uram – kiáltotta ki Henderson a kulcslyukon át. – A bevizsgálási és tárolási illeték azonnal fizetendő.

A vevő értetlenül meredt a számlára, miközben a tölgyfa ajtó alatti résen egy apró, sárgaréz kulcs gurult ki a padlóra, egyenesen a cipője orrához.

64. X/3. A raktári óvadék — Beosztott vevő

Meghökkentő mesélő

A keménykalapos úr óvatosan leereszkedett, és két finom kesztyűs ujjával felemelte a padlón pihenő sárgaréz kulcsot. Rövid megfontolás után úgy döntött, a rejtélyes üzletmenet csupán a zálogházak és antikváriumok ódon, exkluzív hagyománya. Mosolyogva igazította meg a nyakkendőjét: meg volt győződve arról, hogy a hátsó szobában ülő becsüs így teszteli a vevők elhivatottságát.

– Rendkívül szellemes megoldás, uram! – kiáltotta a zár irányába, miközben a kulcsot habozás nélkül a pult szélén ásító apró, rézperemes nyílásba illesztette. – Látom, a diszkréció önöknél valóban elsőrangú.

A pult mélyén erre felmordult egy eltemetett fogaskerék-áttétel. A sárgaréz kulcs elfordult, ám a zárt tölgyfa ajtó nem pattant ki. Ehelyett a pult faforgáccsal bélelt oldalrekesze csapódott ki, és egy újabb, még nagyobb pecsétel ellátott lajstromív emelkedett a magasba. A nyomtatvány fejléce félreérthetetlenül hirdette a „Raktári Kulcshasználati Illeték és Óvadék” azonnali fizetését.

A vevő nem jött zavarba. Szilárd meggyőződése volt, hogy a gép teljesítménye a tőkeerő igazolását szolgálja, ezért készséggel csatolta le a mellényéről nehéz, tömör arany óraláncát, s helyezte a rekesz aljára. A gép azonnal elnyelte az aranyat, s a mélyben egy nehéz, bronzfejű pecsétnyomó csapódott a papírra.

A zárt ajtó mögött Henderson előtt egy újabb sárgaréz kar lökődött ki a falból, tetején egy villogó, piros üvegöveggel. A felirat alatta nem a vételár kifizetését igazolta, hanem a vevő hivatalos beosztását az éjszakai segédleltározói műszakba.

A pult alatt ekkor fémes kattanás rezdült, s a bejárat ajtó nehéz retesze magától a helyére csúszott.

65. X/4. A tollseprű átvétele — Éjszakai beosztás

Meghökkentő mesélő

A keménykalapos úr elégedetten hallgatta a bejárat ajtó nehéz reteszének kattanását. Megpaskolta a mellényét, amelyről ugyan hiányzott a tömör arany óralánc, de szilárd meggyőződése volt, hogy a záróra a VIP-ügyfeleknek járó, zavartalan

magánmeghallgatás kezdetét jelzi. Úgy vélte, a zálogházak világában a teljes elszigeteltség a maximális diszkréció elengedhetetlen feltétele.

A pult alól ekkor halk fogaskerék-zörgéssel egy hosszú nyelű tollseprű és egy fakötésű, vasalt szélű leltárkönyv emelkedett ki. A legfelső ív precíz, gépelt betűkkel hirdette: „Segédleltározói Munkakör – I. Osztályú Portalanítási és Katalogizálási Feladatok”.

– Lenyűgöző! – suttogta a vevő lelkesen, miközben elvette a szerszámot. – Egy interaktív hűségpróba! A patinás ritkaságok becsléséhez elengedhetetlen a fizikai alázat és a gyakorlati szakértelem.

A zárt tölgyfa ajtó mögött Mr. Henderson a fali kémlelőnyíláson át fojtott sóhajjal törölte meg izzadt homlokát. A leltározó szerkezet nem csupán átvette a bolt feletti irányítást, de azonnal beosztottat is biztosított számára a műszak lebonyolításához. Henderson közelebb lépett a réz beszélőtölcsérhez, s igyekezett minél hivatalosabb, szigorúbb hangszínt megütni:

– Munkatárs! A harmadik polcsor alatti porréteg elszámolási hiánynak minősül. Kérem, azonnal kezdje meg a portalanítást!

A vevő büszkén kihúzta magát, s lelkesen munkához látott. Ám amint a tollseprű elé érte az első antik rézóra tokját, a padló alatti szellőzőrácsokból fojtogató, száraz gőzsugár csapott fel.

66. X/5. A gőznyomásos fertőtlenítés — Munkavédelmi előírás

Meghökkentő mesélő

A feltörő forró gőzpára nem táorította el a jóra való vásárlót; épp ellenkezőleg, elégedetten köszörmelte meg a torkát. Meggyőződése volt, hogy a patinás boltban éppen egy magas nyomású, gőzölős műtárgy-sterilizálás tesztfázisának részesévé vált, amely kizárólag a legkiemelkedőbb gyűjtőknek jár.

– Kifogástalan! – kiáltotta a sűrű fehér ködben tüszögve, miközben a tollseprűt úgy forgatta, mint egy karmesteri pálcát. – A mikroszkopikus gombaspórák és az évszázados atkák azonnali semlegesítése! Az ilyen fokú gondoskodásért másutt külön felárat számolnának fel.

A zárt ajtó mögött Mr. Henderson a réz beszélőtölcsérre tapasztotta a fülét. Amikor megértette, hogy a vevőtérben gőzkibocsátás történt, riadtan lapozta fel a leltárkönyv biztonsági fejezetét. A szerkezet nem fertőtlenített: a túlhevült belső kazán a felesleges túlnyomást engedte ki a vevőtérbe, nehogy az egész antikvárium a levegőbe repüljön.

A sűrű gőz lassan oszlani kezdett, leleplezve a hátsó falba épített óriási, sárgaréz számlapos leltárórát. A berendezés kijelzőjén rézkattogással megjelent az első elszámolási mérőföldkő: „Próbaidős műszak: 0,1% teljesítve. Következő feladat: A szellőzőjárat belső korommentesítése.”

A vevő lelkesen a padló rácsa felé hajolt.

– Henderson úr, a prémium VIP-csomag tartalmaz védőruházatot, vagy a saját zakómban másszak be?

A sötét szellőzőmélyből ekkor tompa, fémes kaparászás válaszolt.

67. X/6. A szellőzővájat — Korommentesítési protokoll

Meghökkenő mesélő

A vevő egyáltalán nem jött zavarba a sötétből felhallatszó fémes kaparászástól; sőt, elismerően bólintott. Meggyőződése volt, hogy az antikvárium mechanikus élményterápiája most lépett a második, interaktív szakaszába.

– Pompás akusztika! – kurantotta be a sötét nyílásba, majd elegánsan levette a zakóját, és gondosan félretette a pultra. – A hangeffektekért külön dicséret illeti a tervezőt. Gondolom, a koromkefe automatikusan közeledik.

A zárt ajtó mögött Mr. Henderson izzadó tenyérrel forgatta a leltárkönyv idevonatkozó oldalát, ahol piros tintával a következő állt: „A szellőzőrendszer automatikus tisztítókefeje 1888 óta nem volt elválasztva a központi fogaskerék-hajtástól. A járatba lépni tilos és életveszélyes.”

– Ne menjen közelebb! – kiáltotta Henderson a réz beszélőtölcsérbe, de a hangja a gőzmaradványoktól recsegve, torzan jutott el a vevőtérbe.

– Értettem, Henderson úr! – kiáltott vissza a vásárló, miközben elszántan feltúrta az ingujját. – „Ne tétovázzak, lépjek közelebb!” Kifejezetten értékelem az ilyen haladó szintű kihívásokat!

Azzal a férfi négykézlábra ereszkedett, és a kapott tollseprűt maga előtt tolva elindult a

szűk, koromfedte bádoggcsőben. A leltáróra ekkor hangosat kattant, s a kijelzőjén a felirat átváltott: „Karbantartó behatolás érzékelve. Súrlódási egyenleg: folyamatban.” Henderson megdermedt a hátsó szobában. A szellőzőmélyből halk, egyenletes ketyegés indult meg.

68. X/7. A garanciális felmentés — Automatizált tulajdonváltás

Meghökkentő mesélő

A bádoggcsőből felharsanó fogaskerék-csikorgás rázkódásba hozta az antikvárium teljes szerkezetét. Mr. Henderson behunyta a szemét, felkészülve a legrosszabbra, miközben a leltáróra mutatói eszeveszett pörgésbe kezdtek. A nyomásszabályzó sípoló hang kíséretében engedte ki a maradék gőzt, majd egy nehéz, fémes csattanással minden elcsendesedett.

A hátsó szoba falán lévő sárgaréz nyílás csörrenéssel kinyílt. Egy megpörzsölt, de katonásan lepecsételt okirat csúszott ki belőle egyenesen Henderson reszkető tenyerébe. Az utolsó garanciális záradék volt az, rajta a friss tintával írt szöveggel: „Alulírott szerkezet igazolja, hogy a korommentesítési próbát sikeresen teljesítő jelentkező átvette a műszakot. A korábbi kezes kötelezettségei azonnali hatállyal megszűntek.”

Henderson ámulva nézett a papírra, amikor a bolttér felől elégedett csettintés hallatszott. A vevő lépett ki a szellőző másik végéből: a korom kissé összefolyt az arcán, de a zakóját gépiesen tisztára keféelve, büszkén feszített. Mellkasán egy frissen rászegecselt rézjelvény csillogott: *Főgépész és Üzletvezető*.

– Zseniális VIP-program! – kiáltott a vevő elragadtatva. – A szűk járatok, a kefe súrlódása, az automatikus előléptetés... Garantálom, hogy mától én viszem ezt a boltot! Henderson szólni sem tudott. Csendben letette a leltárkönyvet, zsebre vágta a felmentő záradékot, és megkönnyebbülten kísétált a nyitott ajtón. A sötétedő sikátor sarkán azonban egy magányos, rézveretes fadoboz hevert a járdaszegélyen, s belőle halk, ütemes szívhang dobogott.

69. XI/1. A gazdátlan fadoboz — Ütemezett szívhang

Meghökkentő mesélő

Mr. Henderson megtorpant a nyirkos macskakövön. A rézveretes fadoboz ritmikus lüktetése olyan vészjóslóan emlékeztetett egy precíziós óraműre, hogy a volt üzletvezető ösztönösen hátralepett egyet. A doboz szélén finom, vésett felirat csillant meg az utcai lámpa sárgás fényében: „Garantált átruházás esetén felnyitandó.”

A sikátor homályából halk, kimért léptek zaja hallatszott. Az antikvárius lépett ki az árnyékból, kalapja karimáját kissé megbillentve. Arca kifejezéstelen maradt, de tekintetében hűvös kíváncsiság pislákol.

– Igazán mintaszerű visszavonulás, Mr. Henderson – jegyezte meg kimérten, miközben gombostűhegyező tekintetével a járdaszegélyen pihenő tárgyra mutatott. – Bár a mechanikus szabályzat ritkán enged el bárkit teljesen üres kézzel.

– Én már átadtam a műszakot és a felelősséget! – tiltakozott Henderson, s görcsösen a zsebében lévő, frissen pecsételt záradékra szorította a kezét.

– Így van, a boltot valóban átvette az új főgépész – bólintott az antikvárius szárazon. – Ám a kötelezettség átadása mindig jár egyfajta végkielégítéssel. A doboz nem a leltár része. A doboz személyre szabott.

Ekkor a rézpánt finom halk kattanással kioldódott, a tető felpattant, s belsejéből egy apró, gőzölgő fogaskerék-rendszer bukkant elő, amely szorosan felvette Henderson zaklatott szívverésének ütemét.

70. XI/2. A szinkronizált doboz — Ritmikus garancia

Meghökkentő mesélő

Mr. Henderson a mellkasához kapott. A fadoboz apró gőzszelepei pontosan akkor szisszentek fel, amikor a saját pulzusa megugrott, mintha a szerkezet nem csupán leutánozná a szívverését, hanem irányítaná is azt.

– Ez... ez képtelenség! – lihegte Henderson, miközben óvatosan megpróbálta elhúzni a kezét a doboz belsejében forgó apró rézhenger közeléből. – Én nem írtam alá semmilyen keringési záradékot!

– A nyugdíjazási szabályzat harmadik cikkelye értelmében a távozó üzletvezető élettani

egyensúlya az antikvárium stabilitásának garanciája – magyarázta az antikvárius, miközben gépiesen előhúzott a zsebéből egy apró, réznyéllel ellátott finomcsavarhúzó. – Ez a készülék nem veszélyes, csupán egy jóindulatú ritmusszabályzó. Ha Ön túlságosan izgatottá válik, a rugós szerkezet kíméletesen visszalassítja a pulzusát a hivatalos leltári átlagra.

Henderson óvatosan megkönnyebbült. Ha csupán egy gondoskodó orvosi segédeszközzől van szó, amit a cég hálából bocsátott a rendelkezésére, talán nincs ok a pánikra. Megérintette a sárgaréz szegélyt, mire a dobozból kiemelkedett egy apró, felhúzható kulcs, amely finom halk kattanással rögzült.

Ekkor azonban a doboz mechanikája hirtelen megakadt, s a rézhenger forgási sebessége váratlanul a felére csökkent. Henderson feje megszédült, s a nyirkos macskakövön állva érezte, ahogy a saját szívverése azonnal és engedelmesen átveszi a kényelmetlenül lassú, merev ütemet.

A járdaszegélyen egy elszabadult, apró fogaskerék gurult végig, egyenesen a sötét csatornarács felé.

71. XI/3. A csatornarács alatt – Keringési egyenleg

Meghökkenő mesélő

A parányi fogaskerék tiszta, fémes csengetéssel hullott alá a sötét lefolyóba. Mr. Henderson megpróbált utána nyúlni, de a kényelmetlenül lelassult pulzusa miatt a mozdulata kétségbeejtően nehézkesé vált. Úgy nyújtotta ki a kezét a nyirkos levegőben, mintha egy sűrű, láthatatlan zselében kellene utat törnie magának.

– Ne aggódjon, a rendszer felettébb rugalmas – jegyezte meg az antikvárius higgadtan, s zsebéből egy apró, széljegyzetekkel teli jegyzetömböt húzott elő. – Az alkatrész elhagyása automatikusan aktiválja a helyi közüzemi készenléti protokoll harmadik szakaszát. A városi csatornahálózat és az Ön keringési garanciája közt ugyanis szoros, időtálló szimbiózis áll fenn.

Henderson megingott a macskakövön. A mellkasában dobbanó ritka, lomha lüktetés szinte megnyugtatónak tűnt, noha a látómező szélein finom szürke homály derengfent. – De a... a pulzusom... – nyögte ki nehezen.

– Csupán takarékos üzemmód – biztosította őt a kereskedő, miközben akkurátusan

visszacúsztatta a csavarhúzót a mellényzsebébe. – Amíg a lefolyóba esett elem visszaszerzése folyamatban van, a doboz a közeli gázlámpák hőtágulásából nyeri az ütemet. Amennyiben gyorsítani kívánja a helyreállítást, javaslom, tegyen pár kényelmes lépést a főgyújtó felé.

A sötét csatornarács mélyéről ekkor halk, szabályos, fémes ütközés visszhangzott fel, mintha a föld alatt egy másik, elfeledett óramű indult volna be.

72. XI/4. A gázhálózati pulzus – Nyomás alatti garancia

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson tehetetlenül bólintott, majd nehéz, ólomlábakon megindult a kövezetbe süllyesztett vasrács felé. Minden egyes lépésénél a mellkasában lévő kongó üresség úgy nehezedett rá, mintha a gravitáció hirtelen meghatszorozódott volna. A doboz a kezében nem húlt ki; ellenkezőleg, a rézpántok selymes, bizsergető forróságot sugároztak.

– Kiváló tempó, Mr. Henderson! – dicsérte meg az antikvárius, miközben méltóságteljesen mellette sétált, és ezüstceruzájával újabb pipát tett a jegyzettömbjébe. – Látja, a gázhálózat nyomásingadozása máris átvette a szabályozást. Bár a szisztéma mellékhatásaként a bal karja kissé elnehezülhet, az utcai világítás hatékonysága mintegy négy százalékkal növekszik.

Henderson a rács fölé hajolt. A sötét mélyben, a szennyvíz és a gőzgomolyagok mögött apró, sárgaréz szikrák pattogtak, mintha egy miniatűr öntöde működne a város alatt. Amint a dobozt közelebb tartotta a nyíláshoz, a feje felett álló gázlámpa lángja hirtelen visszahúzódott, majd a doboz lüktetésével egy időben hatalmasat pattant.

– Elnézést – nyögte ki Henderson, s homlokán hideg verejtékcsepp gördült le. – Ha a gázvezeték... az én pulzusom... akkor mi történik, ha valaki elzárja a főcsapot?

A kereskedő készségesen elmosolyodott, és felhajtotta gallérját a feltámadó nyirkos szélben.

– Nos, abban az esetben az Ön keringése átvált a csatornázási művek vészkeringetőjére. Bár az a mechanika kissé zajosabb, és néha hajlamos a visszacsapásra.

A rács mélyén ekkor egy nehéz, olajos fogaskerék fordult át, s a sötétből egy

rézbevonatú mérőóra számlapja emelkedett ki a gőzben.

73. XI/5. A tizenkettes alállomás — Kalibrált karbantartás

Meghökkenítő mesélő

Az antikvárius a rácshoz térdelt, s elegáns mozdulattal apró, finom kidolgozású kulcsot húzott elő a mellényzsebéből. A gőzben derengő számlap mutatója vészjóslóan ugrált, pontosan lekövetve Henderson szaporábbá váló, szaggatott lélegzetvétélét.

– Kérem, uralkodjon magán, dear fellow! Ha túlpörgeti a mutatót, a szomszédos utcában csőtörést okoz a túlnyomás – figyelmeztette a kereskedő, miközben a kulcsot a rézóra oldalába illesztette, s határozottan fordított rajta kettőt.

Henderson mellszoborrá merevedett: a saját bordái mögött éles, fém a fémmel találkozó kattanás visszhangzott. A bal lábában azonnal megszűnt a nehéz ólomérzet, helyette bizsergető, száraz melegség futott végig a vénáin. A feje feletti gázlámpa lángja kiegyenesedett, s nyugodt, aranyárga fénnel világította be a nyirkos macskaköveket.

– No látja! A finomhangolás megtörtént – bólintott elégedetten az antikvárius, miközben elrakta a kulcsot. – Ön mostantól hivatalosan is a tizenkettes számú nyomásszabályzó alállomás. A garanciális feltételek szerint az első karbantartási körútja pontosan most veszi kezdetét.

– Milyen körút? – nyögte Henderson, de a kezében lévő fadoboz hirtelen hűvössé és nehézzé vált, mintha egyenesen az utca alatti öntöttvas csőhálózathoz forrasztották volna.

– A hálózati felderítés, természetesen – felelte a kereskedő, és a sötét utca vége felé mutatott, ahol egy magányos lámpagyújtó létrája támaszkodott a következő vasoszlopnak. – Ha lemaradunk a nyomáspróbáról, a főellenőr leveszi a jutalékot a keringéséből.

74. XI/6. A lámpagyújtó létrája — Szabályozott feszültség

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson kénytelen volt megindulni a nyirkos macskaköveken, de minden egyes lépése furcsa, kiszámított ritmust követett. Ahogy a bal cipősarok a kőhöz ütődött, a házfalakon futó rézcsövekben halkan felpisszent a gáz, a közelebbi lámpa lángja pedig engedelmesen meghajolt. Az antikvárius méltóságteljesen lépkedett mellette, mintha csak egy vasárnap délutáni sétán kísérne egy jól felhúzott faliórát.

– Rendkívül gazdaságos üzemmód – jegyezte meg a kereskedő, miközben elhaladtak egy zárt ablakú pékség mellett. – Ön most pontosan annyi gázt áramoltat, amennyit a léptei ritmusa kiprésel a mellkasából. Ha siet, a fény kövér szirmokat bont; ha megtorpan, a fél utca sötétségbe borul.

Amikor elérték a következő vasoszlopot, a támasztott létra valóban ott állt, de lámpagyújtónak nyoma sem volt. Csupán egy kopott, rézveretes mérőműszer lógott az oszlop oldalán, pontosan olyan magasságban, hogy egy áthaladó gyalogos könyöke kényelmesen megakadhasson benne. A számlapon lévő mutató gyanakvóan rezgett.

Henderson óvatosan megtorpant. A pulzusa most pontosan harminchatot ütött percenként, ami a szomszédos mellékutcában épp csak arra volt elég, hogy a cégérek alatti kis gázégők halvány kék derengést árasszanak.

– Nem látom a főellenőrt – mondta Henderson, miközben fémízű nyál gyűlt össze a szájában.

– Dehogynem látja – válaszolta az antikvárius, és előzékenyen megkopogtatta a vasoszlopra szerelt sárgaréz műszert. – Csak éppen a hálózati hierarchia felsőbb szintjén helyezkedik el. Kérem, nyújtsa ki a bal mutatóujját a tesztcsaphoz, mielőtt a szomszédos körzetben kihúl a fűtés!

75. XI/7. A tesztcsap gőze — Közvetlen nyomáspróba

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson reszkető kézzel nyújtotta ki a mutatóujját a rézműszer oldalából kiálló, hidegen csillogó nyíláshoz. A fém hidege szinte égette a bőrét, de visszahúzódásra már nem maradt mozgástere.

- Csak óvatosan - suttogta az antikvárius, és maga is fél lépést hátrált a macskakövön. - A legkisebb nyomásingadozás is megzavarhatja a szomszédos körzet sütőipari gőzellátását, s a pékek rendkívül türelmetlen emberek.

Amikor Henderson ujjbegye végül hozzáért a tesztcsap sárgaréz pereméhez, halk, fémes klittyenés hallatszott. A műszer mutatója vadul kilendült, s a férfi mellkasát olyan éles, ritmikus bizsergés járta át, mintha egy parányi óraműves kalapács kezdte volna verni a bordáit belülről. A házfalakon futó csővezetékek sziszegése azonnal megváltozott: a legközelebbi gázlámpa lángja fakósárgáról éles, vibráló ibolyakékre váltott.

- Na látja - bólintott a kereskedő, s gyorsan bejegyzett valamit a kabátja zsebéből előhalászott, kormos szélű jegyzetfüzetbe. - A kalibráció sikeres. Most már nem csupán hajtja a hálózatot, de ön lett a főszabályzó szelep is. Ha elégedetlen a közvilágítással, elég egy mélyebbet lélegeznie.

Henderson szája teljesen kiszáradt. Próbált egyet nyelni, de a torkában is a tömény gáz fémíze terjengett. Érezte, ahogy a mellkasa emelkedésére a távoli kereszteződés lámpái egyszerre lobbannak fel, s a sötétség ütemesen húzódik vissza az utcákról.

- De mi történik, ha elalszom? - kérdezte rekedten, miközben lassan visszahúzta zsibbadt ujját.

Az antikvárius nem válaszolt. Csupán a sarkon túlra mutatott, ahol a sűrűsödő ködből egy nyikorgó, vasvázas toló kocsi sziluettje bontakozott ki, tetején egy magányosan ketyegő, sárgaréz plombával lezárt mérőórával.

76. XI/8. A hordozható mérőóra — Mobilizált kötelezettség

Meghökkenítő mesélő

A toló kocsi pontosan a két férfi előtt állt meg, mint egy engedelmes, ámbár veszélyesen fémes háziállat. Az antikvárius nem teketóriázott: megragadta Henderson még mindig zsibbadt csuklóját, és nyers mozdulattal a műszer oldalából kiálló sárgaréz

csatlakozóhoz szorította.

- Ne rángassa a kezét! - sziszegte az antikvárius szaporán, miközben tekintetével a legközelebbi gázlámpa lángjának ritmikus pislákolását követte. - A szívverése pillanatnyilag a teljes hatodik kerület nyomásprofilja. Ha most megugrik a pulzusa egy alaptalan pánikroham miatt, a községháza összes díszcsillárja kirobban.

A mérőóra számlapja mögött apró fogaskerekek csikordultak össze. Henderson érezte, ahogy mellkasában az egyenletes lüktetés átadja helyét a csövekben áramló gőz tompa dörgésének. A műszer sárgaréz plombája egy kattanással rögzítette az értékeket: az ütemezés megváltoztathatatlaná vált.

- Kész - bólintott a kereskedő, és határozottan a sötétbe vesző kapualj felé fordította Hendersont. - Az első hivatalos állomása a kilences számú bérház. A harmadik emeleti lakó teaforralója öt perce késik. Menjen, és szedje a lábát egyenletesen! A hálózat nem tűri a tétlenséget.

Henderson engedelmesen megindult a macskaköveken, s a háta mögött nyikorogva gördült utána a vasvázás szerkezet, híven követve minden egyes kimért lépését.

77. XI/9. A kilences számú lakás — Nyomástartó végrendelet

Meghökkenítő mesélő

Henderson gondosan ügyelt rá, hogy minden egyes lépése pontosan nyolcvan centiméteres legyen, ahogyan azt a mögötte nyikorgó szerkezet megkövetelte. A kilences számú bérház sötét lépcsőházában a fali gázlámpák fénye ritmikusan feléledt és elhalványult a pulzusával tökéletes összhangban.

A harmadik emeleten a kilences ajtó félig nyitva állt. Odabent egy ősz ember ült a terített asztalnál, s türelmetlenül kopogtatott egy üres teáscsészén. A tűzhelyen álló sárgaréz teaforró teljesen cold volt és csöndes.

- Pontosán öt percet késett, Henderson - mondta az ember anélkül, hogy felnézett volna a gőzmentes edényről. - A gőznyomás leesett, a víz pedig még csak nem is langyos.

Henderson a kapott utasítás szerint óvatosan a sárgaréz csaphoz érintette a mutatóujját. A mellkasában a szívverés egy pillanatra megtorpant, majd a csövekből csikorgó hang

kíséretében előtört a kékes láng. A teaforraló szinte azonnal éles sípolásba kezdett.

– Remek – bólintott a férfi, majd felállt, és a székre mutatott. – Most pedig üljön ide. Az ön teája következik.

Henderson ekkor pillantotta meg az asztalon heverő gázszámlát és a falon függő bekeretezett oklevelet: a saját nevét. Ráébredt, hogy az egész várost átszövő hálózat nem volt más, mint egyetlen zárt körmodell az antikvárium hátsó szobájában, s ő maga volt a lakó, aki éjjelente hiába várta a meleg teát.

A tolókocsi egy utolsó kattanással rögzítette magát a padlódeszkákhoz.

A távoli utcasarkon egy rézgaras gurult végig a nedves macskaköveken.

78. XII/1. A teáskanna füstje — Nyomástartási kötelezettség

Meghökkenő mesélő

Henderson megpróbálta elhúzni a kezét a tesztcsaptól, de a tolókocsi karfájába épített rézpántok halk szisszenéssel rásimultak a csuklójára. A szerkezet nem csupán rögzítette magát a padlóhoz, hanem láthatóan véglegesíteni kívánta a lakóberendezést.

– A teája kihűl, Henderson – jegyezte meg az ősz ember szárazon, és egy sárgaréz töltőtollat tolt át a terítón. – A névjegyét már elhelyeztük a falon, a nyomástartási kötelezettségvállalást viszont alá kell írnia. Hivatalos ügy, tudja. A város nem fűtheti magát csupán jóindulatból.

Henderson szaggatottan lélegzett. Valahányszor szaporább szívverése megemelte a pulzusát, a teaforraló alatti kékes láng magasabbra csapott, s a konyhában azonnal érezhetően melegebb lett. A falon függő keretezett oklevél halványan megremegett a gázcsövek ritmikus rezonanciájától.

– És ha megtagadom? – kérdezte Henderson feszülten.

– Akkor a földszinti bérlők kénytelenek lesznek hideg fürdőt venni – felelte a férfi, s kimérten felényújtotta a csészét. – Az antikvárius odalent már úgyis retinarepedést kap a feszültségtől. Egyetlen tüsszentése elegendő ahhoz, hogy a kettes körzetben elaludjanak az utcai lámpák.

A folyosó felől halk kattanás hallatszott, mint amikor egy mérőóra eléri a maximális

tartományt.

79. XII/2. A tizenkettes elosztó — Szabályozott felderítés

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson kénytelen volt óvatosan lélegezni. Egy meggondolatlan köhögés elég lett volna ahhoz, hogy a városi közvilágítás pislákolása miatt a gyanútlan gyalogosok a csatornába lépjenek. A sárgaréz töltőtoll hideg volt és nehéz; a hegyéből nem tinta, hanem sűrű, fekete műszerolaj szivárgott.

– Nem garantálom az egyenletes ritmust – vetette oda szűkszavúan, miközben a tollat a terítőre fektetett fémkeretes lapra illesztette.

Ahol az olaj a papírhoz ért, halk sercegéssel serkent ki a gőz. Amint a névjegy utolsó kanyarítása is felkerült a lapra, a tolókocsi csuklópántjai fémes koccanással kioldódtak. A szerkezet azonban nem engedte szabadon: a kerekek rejtett fogaskerekei kattánva rögzültek a padlóba vésett sínpályába, s a tolókocsi lendületesen megindult a nyitott ajtón át a sötét folyosó felé.

– Az első felderítési pont a tizenkettes elosztó – kiáltotta utána az ősz ember, miközben higgadtan beleivott a teájába. – Ellenőrizze a szelepek tömítését! Ha szivárgást észlel, semmiképp se ijedjen meg, mert a riadt pulzusa szétveti a főnyomócsövet.

A folyosón a gázcsövek mint kövér indák futottak a falak mentén. Henderson a homályban furcsa dolgot vett észre: a csőkötésekből szivárgó gőz nem városi gáz szagát árasztotta, hanem frissen pörkölt kávé és antikvár könyvek tömény illatát.

A sínpálya végén egy rézbevonatú manométer órája várt rá, melynek mutatója gyanúsan ritmikus ketyegéssel követte saját pislogását.